

INFORMÁTOR A METODICKÝ POMOCNÍK PRE UČITEĽOV NÁBOŽENSTVA A KATECHÉTOV SPIŠSKEJ DIECÉZY

Katechetické ozveny

1

Školský rok
2019/2020

DIECÉZNY
KATECHETICKÝ
ÚRAD Spišskej diecély

**Pokrstení
a poslání**

Október
2019

**Rozhovor
s donom Luscoňom**

s. 10

**Christus
vivit**

s. 18

Bibliolog

s. 26

VYDAL

Diecézny katechetický úrad
Spišskej diecézy Spišská Nová Ves
pre vnútornú potrebu

WEBOVÁ STRÁNKA

www.dkuspis.sk

E-MAIL

dkuspis@dkuspis.sk

REDAKCIA

Diecézny katechetický úrad Spišskej
diecézy, Levočská 10, 052 01 Spišská
Nová Ves

CENZOR

ThDr. Viktor Pardel', PhD.

ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA

PaedDr. Klára Soľanová, PhD.

REDAKČNÁ RADA

Mgr. Daniel Lysý, PhD.

Mgr. Mária Rerková

IMPRIMATUR

Mons. Štefan Sečka, spišský biskup,
RKBÚ v Spišskom Podhradí –
Spišskej Kapitule, prot. č. 1 376/13/
Mj/27. 6. 2013.

Vydávané elektronicky

GRAFICKÁ ÚPRAVA

ZRNO, reklamná agentúra

Obsah

6

Info

10

Rozhovor

18

Aktuálne

24

Aktivity

32

Katechézy

57

Ponuka

Úvodník

V novom roku po novom. Je to heslo, ktorým sa zvykne začínať nový kalendárny rok a býva spojené s konkrétnym predsavzatím. Sme na začiatku školského roka 2019/20 a život v školách už beží v plnom prúde. Nový dych naberá i katechéza vo farnosti, najmä ak ide o prípravu na prijatie sviatostí, ale i katechéza v rámci spoločenstiev a skupín. My sme sa rozhodli začať po novom s Katechetickými ozvenami. V spolupráci s reklamnou agentúrou Zrno vám ponúkame Katechetické ozveny v novom grafickom šate a s mierne upraveným obsahom a názvami rubriek.

Na DKÚ začíname aj s pozmenenou zostavou. Od prvého septembra sa náš tím rozšíril o novú metodičku Mgr. Máriu Rerkovú. Nová metodička, tak ako i ďalší kolegovia z DKÚ vám ponúkame pomoc a rady. Obracajte sa na nás s záležitosťami, s ktorými ste konfrontovaní pri svojej práci. Ponúkame vám naše sily a čas.

Nové číslo Katechetických ozvien prináša info k školskému roku, k aktivitám a podujatiam DKÚ. Uverejňujeme rozhovor s našim hosťom z Veni Sancte a skúseným odborníkom v katechéze don Jozefom Luscoňom SDB. V aktivitách a katechézach sme zohľadnili mimoriadny misijný mesiac, deň stvorenstva a metódu bibliolog. Dávame do pozornosti knižnú ponuku.

MYŠLIENKY Z PRÍHOVORU OTCA BISKUPA ŠTEFANA NA SLÁVNOSTI VENI SANCTE V POPRADSKEJ KONKATEDRÁLE

Milí katechéti, je pred nami ďalší rok služby v katechéze. Vaša služba je potrebná. Prichádzate do bezprostredného kontaktu s deťmi a s mládežou, s kolegami, rodičmi; s ľuďmi, s ktorými sa ani ja a niekedy ani moji kňazi vôbec nestretnú, nemajú možnosť rozprávať. Snažte sa ich osloviť svedectvom ochotnej služby. Vaša služba môže mať rôzne podoby. Od tých najjednoduchších, že budete vedieť vypočuť, pochopiť, trpezlivo zniesť, odpustiť, prívetivo sa prihovoriť. Až po vašu najdôležitejšiu a centrálnu službu, ktorou je vyučovanie a katechéza. Svätý Otec František dáva farnostiam a školám úlohu, aby ponúkali vo svojom prostredí „cestu bezodplatnej lásky a podpory, uplatnenia a rastu“ (ChV 216). A pápež hovorí tiež o tom, že ak sa vytvorí atmosféra prijatia – aj „pri nízkych nákladoch, možno veľa ponúknuť“ (ChV 218). Katechéta bude ozdobou školy, ak bude aktívne žiť svoju identitu služby. Na diakonskom oznámení bol tento rok obrázok živého zmŕtvychvstalého Krista. Je to obraz zo seminárnej kaplnky. Duchovný pohľad na Krista učiteľa a ženícha nech formuje aj vás, vašu prácu v školách, školských zariadeniach a farnostiach. Máte moje poverenie, moju dôveru a zahrňam vás do svojich modlitieb. Ďakujem za všetko, čo i v tomto školskom roku vykonáte pre rast Božieho kráľovstva, za všetko čím prispejete k formovaniu mladých duší v školách a farnostiach našej Spišskej diecézy.

Info

Prehľad metodicko-vzdelávacích seminárov a duchovnej formácie učiteľov náboženstva v šk. roku 2019/2020

Veni Sancte a Celodiecúzny katechetický deň s diecúznym o. biskupom
30.8.2019 – Poprad

Odborno-metodický seminár pre začínajúcich učiteľov
október 2019 – DKÚ Sp. N. Ves
Lektori: pracovníci DKÚ
Prehľadné zoznamenie sa s cieľmi, obsahmi a dostupnými metodickými materiálmi.

Katechetická konferencia
Nové perspektívy pre NV a katechézu na Slovensku
17.-19. október 2019 – Spišská Kapitula

Dni kresťanskej kultúry
24.-26. október 2019 – Spišská Kapitula

Odborný seminár
Interpretácia biblických tém – Ex 1-24, Jon, Jn 27. november 2019 – Ružomberok
Lektor: prof. ThDr. František Trstenský, PhD.

Katechetické dielne
Prepojenie vyučovacích tém na liturgické obdobie Adventu a Vianoc.
december 2019 – v regiónoch diecúzy

Adventná duchovná obnova
december 2019 – v regiónoch diecúzy

Odborný seminár
Ochrana detí a mladých pred formami násilia
9. decembra 2019 – Sp. Nová Ves

Metodický deň
Vybratá téma z osnov NV
február 2020 – Ružomberok, Poprad, Kežmarok, Orava, Sp. Nová Ves
Lektori: pracovníci DKÚ

Duchovné cvičenia
február 2020 – SAC, sídl. Západ, Sp. N. Ves
Prehĺbenie vlastného duchovného rozmeru.

Katechetické dielne
Prepojenie vyučovacích tém na liturgické obdobie Pôstu a Veľkej noci.
marec 2020 – v regiónoch diecúzy

Pôstna duchovná obnova
marec 2020 – v regiónoch diecúzy

Odborný seminár
Aktuálna téma
máj 2020 – Poprad

Info

Ponuka Pápežských misijných diel na október 2019 - Mimoriadny misijný mesiac

Misijné diela ponúkajú pre školy pomôcky, ktoré sú vhodné na celý mesiac október a na jeho vyvrcholenie v misijnú nedeľu 20. októbra. Z ponuky, ktorú nájdete na: <http://misijnediela.sk/pre-skoly/> vyberáme:

- misijné ružence (päťfarebné) – malé a veľké
- modlitby pápeža Františka k Mimoriadnemu misijnému mesiacu októbru 2019
- VODA – obrazová katechéza o krste
- JEŽIŠ NÁS UČÍ POMÁHAŤ – obrazová katechéza 5 stretnutí o našej pomoci
- DVD – misijné dokumenty, film o kardinálovi TOMKOVI

Ponuka časopisu Rebrík

Septembrovým číslom 2019 začína časopis Rebrík už svoj 30. ročník. Jeho vydavateľom je eRko-HK-SD. Didaktické metódy sú určené prevažne pre žiakov 1. stupňa ZŠ. Sú veľmi zaujímavé, objavné, tvorivé a pôsobia výchovne. Možno tu nájsť pracovné listy, poučné príbehy, životopis svätca, výchovu k liturgii, svet misií a ďalšie oblasti. Odporúčame ho spropagovať medzi žiakmi, používať ho na doplnenie obsahu učiva. Viac info o objednávaní a platbe nájdete na www.rebrik.sk.

Prehľad projektov a súťaží pre žiakov v šk. roku 2019/2020

Oznamy o projektoch a súťažiach budeme zasielať priebežne na kontaktné e-mailové adresy a nájdete ich i na našej webovej stránke.

Biblická olympiáda

Exodus 1–24, Kniha Jonáš, Evanjelium podľa Jána
Spoločná téma: Z tmy do svetla

1. stupeň – triedne kolá: **do 2. 12. 2019**
(odporúčaná termín)

2. stupeň – školské kolá: **do 31. 1. 2020**
(odporúčaná termín)

3. stupeň – dekanátne (okresné) kolá
24. – 26. 3. 2020 (odporúčaná termín)

4. stupeň – diecézne (krajské) kolo **21. 4. 2020**
(ZŠ) a **22. 4. 2020 (SŠ) (záväzný termín)**

5. stupeň – celoštátne kolo **13. 5. 2020 (ZŠ)**
a **14. 5. 2020 (SŠ) (záväzný termín)**

Prihláška do súťaže je súčasťou propozícií. Propozície a prihláška sú zverejnené na webovej stránke DKÚ. **Prosíme, aby ste dodržali termín prihlasovania do 2. 12. 2019.**

Biblické okienko

Je pomôckou na prípravu úloh triedneho a školského kola Biblickej olympiády. Postupne doň budeme vkladať rôzne typy úloh, spracovaných na texty kníh tohtoročnej olympiády. Prosíme, aby ste i v tomto roku obohatili Biblické okienko svojimi nápismi a námetmi. Tešíme sa na ponuky od vás.

Výtvarná súťaž „Biblia očami detí a mládeže“

Predmet námetov na výtvarné spracovanie: Exodus 1–24, Kniha Jonáš, Evanjelium podľa Jána

- školské kolá – do 28. 2. 2020, vyhodnotiť do 6. 3. 2020

Propozície sú zverejnené na našej webovej stránke. Súčasťou propozícií sú podmienky súťaže, ich dodržiavanie je záväzné. Zapojené školy zašlú

Info

práce umiestnené na 1., 2. a 3. mieste (na každom mieste môže byť umiestnená iba jedna práca!) z každej kategórie s označením „Biblia očami detí a mládeže“ 2019/2020 na adresu DKÚ svojej diecézy do 20. 3. 2020. Tieto práce musia byť označené vizitkou autora na zadnej strane v pravom dolnom rohu (príloha č. 1). Vyplňte ju paličkovým písmom. V prípade zaslania viac ako troch prác za kategóriu, nebudú tieto práce zaradené do hodnotenia.

- diecézne kolo – vyhodnotenie 21. 4. 2020
- celoslovenské kolo – vyhodnotenie 13. 5. 2020

Recitačná súťaž „Piráti krásy“

Šiesty ročník súťaže bude pod názvom Oslava Boha Stvoriteľa v stvorenstve. Témou súťažných textov je príroda, radosť človeka z nej a predovšetkým jeho vďaka Bohu za tento neoceniteľný dar, v ktorom je odlesk jeho krásy.

Propozície, plagát a prihláška do súťaže sú zverejnené na www.dkuspis.sk.

- oblastné kolá – november 2019, regióny diecézy
- diecézne kolo – 13. 11. 2019, Spišská Kapitula

Inovované štátne vzdelávacie programy pre základné školy a gymnáziá

Počnúc 1. 9. 2019 platí inovácia vzdelávacích štandardov pre všetky ročníky ZŠ, pre gymnáziá a SOŠ. Platné obsahové a výkonové štandardy nájdete na webovej stránke DKÚ. <http://nova.dkuspis.sk/clanky/592-Inovovany-Ramcovy-vzdelavaci-program/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/7-Dokumenty/4-Ramcovy-vzdelavaci-program>

Pedagogicko-organizačné pokyny na šk. rok 2019/2020

Upozorňujeme vás na aktuálne Pedagogicko-organizačné pokyny, v ktorých sa už nenachádza pokyn k zriaďovaniu skupín. POP nájdete na <http://www.minedu.sk/data/att/13081.pdf>. Vyberáme:

1.5.7 Náboženská výchova/etická výchova

1. Predbežné zisťovanie záujmu o vyučovanie predmetu náboženská výchova alebo etická výchova na nasledujúci školský rok zabezpečí škola na základe písomného oznámenia zákonného zástupcu žiaka do 15 rokov veku.
2. Riaditeľ školy v prípade, že počet žiakov je nižší ako určuje norma, povolí vyučovanie náboženskej výchovy na základe žiadosti štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti v čase vyučovania náboženskej výchovy inej štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, etickej výchovy alebo v čase po ukončení vyučovania ostatných predmetov.

Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín

Je uvedený v bode 1 Dodatku č.3 k ŠVP, pod názvom Rámcový učebný plán pre ZŠ, platný od 1.9.2019, ktorý v bode 1 znie:

Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení vyhlášky MŠVVAŠ SR č. 224/2011 Z. z. podľa podmienok školy. Vo vyučovacích predmetoch vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa rozdelenie žiakov odporúča pri tých témach, kde sa vyžaduje nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov.

Vo Vyhláška MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení vyhlášky MŠVVAŠ SR č. 224/2011 Z. z. sa o tom hovorí v § 15 pod názvom Rozdelenie

Info

tried na skupiny a zriaďovanie skupín nasledovne:

(2) Na vyučovanie predmetu náboženská výchova alebo etická výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12 žiakov, možno do skupín spájať aj žiakov rozličných ročníkov. Ak si žiak vyberie predmet, navštevuje ho bez zmeny počas celého školského roka.

Zákon č. 138 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch

Jeho text je dostupný <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/138/20190901#> a nadobúda účinnosť od 1.9.2019.

Rozvrhy hodín

Prosíme o zaslanie aktuálneho rozvrhu hodín. Tlačivo rozvrhu nájdete na: <http://nova.dkuspis.sk/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/2-Kanonicka-misia/4-Tlaciva-na-stiahnutie>.

V prípade, že máte problém s delením žiakov do skupín, resp. so spájaním žiakov z viacerých ročníkov do jednej skupiny, pri zasielaní rozvrhu uveďte tieto okolnosti v sprievodnom texte.

Po vypísaní ho zašlite na našu e-mailovú adresu dkuspis@dkuspis.sk najneskôr do 31. 10. 2019.

DIECÉZNA ŠKOLA VIERY II. ŽIVOT V LÍNII BOŽÍCH PRÍSĽUBOV

Termíny:

19. 9. 2019
17. 10. 2019
21. 11. 2019
16. 1. 2020
20. 2. 2020
19. 3. 2020
28. 5. 2020

Miesto:

Námestovo - FK
Trstená - FK
Dolný Kubín - FK
Ružomberok - FK
Ružomberok - FK
Lipt. Mikuláš - FK
Poprad - FK JUH
Kežmarok - Bazilika sv. Kríža
Stará Ľubovňa - FK
Levoča - kostol minoritov
Sp. Nová Ves - MK

PUBLIKÁCIA OD JOZEFA LUSCOŇA:

Chod'te, urobte prievan v mediálnom smogu!

Publikácií, ktoré sa zaoberajú mediálnou výchovou človeka je už pomerne dosť, ale... Väčšina z nich neberie do úvahy kresťanský pohľad na človeka. Obsahujú veľa návodov na obsluhu techniky, na zvládnutie programov, aplikácií... O iné ide v publikácii *Chod'te, urobte prievan...* Kniha dáva do súvisu Sväté písmo, médiá, komunikáciu a človeka. Zisťuje, čo to všetko s ním robí. Keďže médiá a ich produkty nás doslova zamorili, rady ako ich skrotiť dostanú mladí, rodičia, starí rodičia, vychovávatelia i kňazi. A rady ústia do mediálneho projektu pre rodinu, triedu či školu. U tých, ktorí knihu už prečítali prebieha vášnivá diskusia o platnosti výroku, ktorý je na obálke knihy: „Ak chceš sceliť rodinu, vypni doma wífinu.“

Istotne nevadí, že kniha je písaná populárnym štýlom. Autor nechcel aby to bolo suché, preto je text humorný, plný príbehov a dynamickej reči! A nešetrí sa vtípmi ani obrázkami. Ako sa vyjadril istý reholník: „Takáto kniha na slovenskom literárnom trhu ešte nebola. Ide o ozvenu na Apoštolskú exhortáciu pápeža Františka Christus vivit a jej súzvuk so saleziánskym výchovným preventívnym systémom.“

A komu je kniha určená? Všetkým! Všetkým, ktorí chcú prežiť mediálny smog. Takže? Hrr na knihu i médiá! Chod'te, a urobte tam u vás riadny prievan!

Rozhovor

Pohlád na

katechézu

Rozhovor

Don Luscoň, v reholi Dona Bosca ste už prežili väčšinu svojho života. Táto rehoľa sa zvlášť venuje mladým, ich výchove a vedeniu. Ako sa zmenila mládež za ten čas, v ktorom pôsobíte ako kňaz a vychovávateľ?

Myslím si, že mladí ľudia sa za to obdobie veľmi zmenili. Pred tridsiatimi rokmi trávili omnoho viac času vonku, v prírode, pri hrách. Formovala ich fyzická práca, viac športovali, mnohí mali rôzne praktické koníčky, vedeli vykonávať rôzne práce a remeslá. Mladí boli citovo stabilnejší, vôľovo zdatnejší, žili v kompaktnejších rodinách. Dnes nemusia robiť skoro nič. Častokrát len d'obkajú do mobilu či počítača a dôsledne vedia o svojich právach.

Zvyknem mladým podať ruku a práve nedávno som s prekvapením zistil, že asi po dvadsiatich rokoch som narazil na ruku chlapca, ktorý mal na dlani mozole. Keď som ho pochválil, ostatní mladí nevedeli o čo ide. Slovo mozol ani nepoznali.

Badať nejaké rozdiely v správaní alebo životnom štýle medzi mladými v regiónoch, v ktorých sa pohybujete?

Áno, ešte je v tom rozdiel, i keď sa pomaly stráca. Ak porovnáte štýl života na severe Slovenska a v Bratislave, skoro niet rozdielu. Bývanie, vybavenie domu, oblečenie, hračky, mo-

bily, počítače, všade rovnaké. Ak sa spýtate, kto má doma kravu, prasa. Skoro nikto. Odtrhnutie od prírody je obrovské. No na dedinách majú mladí hádam viac voľných plôch na rôzne aktivity, v mestách sú aktívni najmä v krúžkoch. V mestách vládne všeobecná anonymita, na dedinách sa ľudia uzatvárajú do svojich „hradov“.

Rozdiely stierajú a ľudí homogenizujú najmä médiá. Všetci rovnako do nich d'obkajú a d'obkajú. Ale musím poznamenať, že sú aj takí mladí, ktorí sú ozaj ponorení v chudobe a u tých je to ešte inak.

Je podľa vás pravda, že mladí ľudia sú dnes často zameraní materiálne, konformne a pôžitkársky?

Prijemno, žiadostivosť, „chtič“ sú človekovi vždy veľmi blízke a mladí ľudia do tejto pasce veľmi ľahko padnú. Áno, mení sa celá škála hodnôt, ktoré dnešní mladí uznávajú. Chcú byť krásni, mladí, uznávaní, mať dosť peňazí, užívať si príjemnosti a nech to trvá večne. Vytvárajú si okolo seba akési materiálne nebo, z ktorého nechcú vyjsť. Médiá, reklama, ponuky spoločnosti to zosilňujú a pretláčajú tento „moderný“ egoistický štýl života. A aj rodina ich v tom často podporuje. Mnohým ide o to, ako si dobre užiť a nie ako dobre žiť!

**„Boh je Otec a čaká nás
v nebi, aby sme tam
večne žili.“
Opakujem: večne!**

Žiaľ, mladí tak strácajú jednu nesmiernu dôležitú schopnosť – vidieť veci, udalosti, život duchovne. Konzum a s tým spojené príjemno im tieto schopnosti jednoducho zničia. Človek túžiaci byť v „príjemne“, v pôžitkárskom stave, nemá schopnosť zažiť iné dimenzie svojho bytia, nevcíti ich ani v prírode, vo vesmíre, či u ľudí. Konzum ožobračuje človeka. Amputuje mu duchovné schopnosti.

Čo môže dať dnešnému mladému človeku viera?

Skutočná a správne chápaná viera presúva človeka na inú vlnu bytia. Vŕha ho do inej reality, otvára preň nevídané možnosti a súvislosti. Ponúka mu hodnotné vzťahy, dáva mu nové vízie a motivácie na ich dosiahnutie. Viera má úžasnú silu. Hovorí sa, že dnes je epidémia straty zmyslu. O čo ide? Ľudia nevedia, čo má v živote zmysel. Čo sa, vzhľadom na večnosť, oplatí žiť. Čo má večnú hodnotu. Prečo robím to, čo robím. O čo vlastne v tomto živote ide.

Stretol som mladých ľudí a keď sme sa lúčili, jeden z nich mi povedal: „Dnes sa neopla-

tí byť dobrým!“ Takéto tvrdenie od mladého človeka bolí. Myslím si, že otázka „zmyslu“ je jedna z najdôležitejších. A šťastný je ten, kto

**Myslím si, že otázka
„zmyslu“ je jedna
z najdôležitejších. A šťastný
je ten, kto si na ňu odpovie
vierou v Ježiša Krista**

si na ňu odpovie vierou v Ježiša Krista – kto prijal jeho evanjelium – posolstvo radostnej zvesti, že: „Boh je Otec a čaká nás v nebi, aby sme tam večne žili.“ Opakujem: večne!

V čom vidíte najväčšie ťažkosti pri evanjelizácii, katechéze a vedení mladých dnes? Ako je možné ich prekonať?

Myslím si, že naša evanjelizácia trochu obchádza existenciálne otázky typu: „Načo som

Pohl'ad na katechézu

Rozhovor

na svete? Kto som? Odkial' je zlo? Čo tu má zmysel? Prečo je bolesť a čo ju spôsobuje? Čo bude po smrti?“ U evanjelizovaného potrebujeme dosiahnuť „stav“ obrátenia, alebo aspoň „záujmu“ o Božie veci, lebo inak krmíme zbožnými rečami „duchovne mŕtveho“ človeka.

A katechéza sa častokrát nerobí systematický. Nevieme sa mladým prihovoriť v pravom čase, správnymi slovami a s dostatočnou duchovnou hĺbkou. Často nevieme spojiť ich duchovné potreby s našou náukou. Učíme ich to, čo nepotrebujú. A nevieme ani klásť „vyrušujúce“ otázky. Tak často premárnime vhodný čas k ich obráteniu a duchovnému rastu. Nevieme v nich „aktivizovať“ svedomie a mladí nabehnú na štýl života, ktorý je pre nich nesmierne lákavý, ale povrchný.

A môže sa stať, že v tomto sladkom prebývaní sa im všetko stane akýmsi stereotypom, plytkým, unudeným. Chytí ich depresia, melanchólia, clivota, smútok, beznádej. Práve spomenutá otázka „zmyslu“ je pre dobrý život nesmierne dôležitá. Nuž a musíme zmeniť aj

Rozhovor

paradigmy: Nemá nám ísť len o prípravu na prvé sväté prijímanie, ale hlavne na sviatosťný život po prijímaní; nejde len o prípravu na birmovku, ale na misie, ktoré má veriaci po birmovke konať; nesnažme sa len o prípravu na manželstvo, ale na budovanie Božieho kráľovstva vo dvojici a neskôr ako celá rodina. Máme toho veľa čo doháňať a predovšetkým sa musíme prehýbiť.

Ako vnímate ideálneho katechéta? Čo je jeho hlavnou úlohou? Čo by nemal nikdy urobiť?

Katechéta by mal byť človek spojený s Bohom, človek hlboký, múdry, ľudský, srdečný, s pozitívnym prístupom k životu, so zdravým humorom a schopnosťou komunikovať. Ne-

Za jednu z hlavných úloh katechétovej práce považujem to, aby poukázali na dobrotu Boha Otca. Aby mladí aj cez nich cítili, že Boh je dobrý a že ich má rád.

musí všetko vedieť, ale má prebudiť u mladých túžbu hľadať pravdu. Nemá len plytké odpovede, ale má poukázať ako sa vďaka viere otvára

nový svet. Ba má doň svojich žiakov vtiahnuť! Okrem toho má dávať iné otázky než dáva svet! A ma čakať na odpovede. A podľa nich neustále tvoriť „novú“ stratégiu prístupu.

Za jednu z hlavných úloh katechétovej práce považujem to, aby poukázali na dobrotu Boha Otca. Aby mladí aj cez nich cítili, že Boh je dobrý a že ich má rád. A keďže mladým chýbajú vzory a častokrát opora v rodinách, aj tu je ich úloha, ktorú zhrniem do myšlienky, že majú vedieť vytvárať rodinného ducha. Lebo nič lepšie sa nevymyslelo na ľudské rany než je rodina.

A čo by nemal nikdy robiť? Nemal by zlostne vybuchnúť, ako moru sa musí chrániť nepravdivosti, nemal by byť melancholický, odporne svätuškársky :-) a nesľubovať spásu či Boží trest za nedodržanie nezmyselných vecí.

Ako by podľa vás mala vyzeráť ideálna katechéza? Od čoho najviac závisí jej sila osloviť a podnietiť?

Dnes katolícké formačné dokumenty poukazujú na to, že Boh má s človekom plán, dáva mu povolanie a to má človek rozvinúť... V krste dostáva „balíček“, životné určenie, zasvätenie pre niečo, poslanie vykonať v Božích očiach veľké veci... Povolanie má časom rozvinúť. Čím? Svedomím, modlitbou, Písmom, sviatosťami. To nám treba v katechéze

Rozhovor

veľmi silno rozpracovať. Lebo plnenie povolania je Božia vôľa – a tá je najkrajší sen Boha o konkrétnom človekovi. To je cesta do neba a to musí byť v jadre katechézy!

Teda v katechéze ani tak nejde o plošné plytké opisovanie náboženských vecí, ako o zapálenie pre spoluprácu s Bohom. Dostala sa mi do rúk zaujímavá kniha: *Výchova a milosť*. Vie niekto niečo o tom? Ako milosť pôsobí, ako ju „pustiť“ do seba, ako s ňou spolupracovať, ako z nej žiť? Ako dáva dokopy manželstvo, ako ho lieči. Až som sa zľakol, pretože nám to kdesi uchádza a predsa Božia milosť je najsilnejšie a najúčinnějšíe formačné pôsobenie.

Katechéza má vyvierat' zo života a prúdiť do života. Má byť taká, že pomôže žiť, dáva životu smer, zorientuje, odkiaľ má človek načerpať sily, má dodať nadšenie. Ľudia musia zacítiť, že s vierou sa žije lepšie, že dodáva radosť. A zároveň musí upriamiť na krásu Ježiša a na víziu, ktorú nám priniesol – čím môžeme byť. Samozrejme, že treba voliť aj vhodnú formu katechézy, aby obsah prenikol do duše človeka.

Výchova, náboženstvo, internet – ide to vôbec dokopy? Raz ste sa totiž vyjadrili, že „dnešná generácia už nevie, čo je to žiť bez internetu.“ Je to zrejme fakt, ktorý nevieme nejako ovplyvniť. Ako by sme to však vede-

li využiť v prospech mladého človeka, jeho hodnôt a dozrievania?

Z histórie môžeme vidieť, že keď sa objavil nový kontinent, Cirkev tam vždy poslala misionárov – svojich najschopnejších ľudí. Čakám, kedy sa u nás nájde odvaha vstúpiť na nový „digi“ kontinent, ktorý tam už má svojich domorodcov a kedy začneme masívne tvoriť aj v tejto rovine. Už zaostávame aspoň dvadsať rokov! :-). Samozrejme, že to musí mať mieru a že mladých potrebujeme aj vyťahovať z tohto kontinentu. Treba nám nájsť rovnováhu medzi reálnym a virtuálnym svetom. Musíme dbať o harmonický rozvoj človeka. Ale médií sa už nezbavíme! Preto ich musíme skrotiť, ovládať, využiť.

Keď sa u saleziánov na začiatku dvadsiateho storočia vyprázdnilo oratória, pýtal sa don Rua svojich bratov saleziánov: „A kde sú chlapci?“ „Na bicykloch,“ znela odpoveď. A tu povedal don Rua, prvý nástupca dona Bosca pamätnú vetu: „Tak sadajme na bicykle a poďme za nimi!“ Platí to aj o „digitálnom“ svete. Nesmieme nechať mladých napospas divočákovi skrytými za internetom či iným médiom. Musíme ísť za nimi, sprevádzať ich a obrátiť tento prostriedok na dobro. Aby ich to rozvíjalo. A médiá musíme dať do služby spomenutého povolania človeka.

Rozhovor

V čom je podľa vás najväčší potenciál médií pri evanjelizácii a katechizácii? Ako by sme mali využívať tieto nástroje pri práci s mladými?

Médiá sú nami ešte nie celkom objaveným Božím darom na zjednotenie ľudí, na prenos hodnôt, na šírenie krásy, dobra... Toho, čo má Boh ako svoje atribúty. Sila médií je v tom, že môžu vizualizovať veci, ukázať „neviditeľné“, zosilniť pravé hodnoty. A v Cirkvi máme, za dvetisíc rokov jej existencie, nahromadených toľko inšpirácií, krás, príbehov, obrazov, hudby, ako nik iný. Urýchlene ich musíme vytiahnuť, spracovať a všetku tu krásu zosilniť. Svet nás už v tom predbehol. Kultúra totiž mení človeka, svet to pochopil a naplno ju využíva. Personalizácia vecí dnes ide inými „jazykmi“ a cestami ako prv. Je tu čas médií a žiaľ, my ešte driememe. Potrebujeme rozmiestniť naše sily, čítať dary, ktoré Boh dáva do mladých, čítať nové povolania, s ktorými mladí prichádzajú do Cirkvi a nebát sa osedlať médiá: vizualizovať naše myšlienky, priniesť kresťanské videohry, pretransformovať pravdy do nových symbolov a krásy, vytvoriť centrá digi kultúry, vyškolit odborníkov.

O tom všetkom hovorí Svätý Otec v exhortácii *Christus vivit*. V médiách je obrovský potenciál, ktorý môže v kresťanoch prebudiť tvorivú silu, ktorú však musíme správne usmerniť a využiť.

Máte nejaký tip, radu alebo povzbudenie pre našich katechéto?

Nevzdávajme to. :-). V komunizme sme cítili, že ide o všetko a nasadila sa energia, odvaha, tvorivosť. Teraz sa zdá, že máme slabodu, prostriedky a všetko, čo pre šírenie viery potrebujeme a nejde o nič. Ale pozor, práve teraz ide o všetko. Bod zlomu pre našu Cirkev je tu. Nepriateľ je rafinovanejší, vtieravý a príjemný! Preto musíme ísť viac do hĺbky – tam, kde sme s náukou ešte neboli. Treba sa nám naučiť dotknúť duší krásou, ktorú sme ešte nepoužili. Dotknúť sa duší dobrom a nežnosťou, ktoré máme ešte v rezerve. A to s nadšením a s novými výrazovými prostriedkami...

Jeden film o Ježišovi sa končil jeho pohľadom k nám. Pred nanebovstúpením sa šarmantne usmial „do kamery“ a dodal: „Máme prácu priatelja.“ Lepšie zakončený film som nevidel. Je to odkaz do dnešných dní. Ísť s nadšením, spolu s ním, vpred.

Veľmi pekne vám ďakujeme za rozhovor, za obohatujúce a povzbudivé myšlienky a k vášmu životnému jubileu, ktorého sa v týchto dňoch dožívate, vám vyprosujeme mnoho milostí a darov Ducha Svätého.

Christus Vivit

SPRACOVAL: DANIEL LYSÝ

Na Slávnosť Zvestovania Pána 25. marca 2019 navštívil Svätý Otec František mariánsku svätyňu v Lorete, kde na oltári Panny Márie podpísal španielsky originál svojej exhortácie Christus vivit. Ako vieme, exhortácia nadväzuje na biskupskú synodu, ktorá sa konala v jeseni minulého roka v Ríme a jej hlavnou témou boli mladí, viera a rozlišovanie povolania. Týždeň po podpísaní bola oficiálne zverejnená a prezentovaná v Tlačovom stredisku Svätej stolice a 26. júna 2019 bolo jej slovenské vydanie prezentované počas konferencie v Badíne aj u nás. Radi by sme vám z nej priniesli zopár myšlienok a podnietili vo vás chuť prečítať si ju celú. Určite má silu chytiť za srdce a v mnohom inšpirovať.

Aktuálne

Františkov štýl

Každý, kto už čítal niečo od pápeža Františka, vie, že jeho posolstvá sú výnimočným spojením štyroch vlastností: hĺbky, aktuálnosti, výstižnosti a zrozumiteľnosti. Aj vďaka tomu sa súčasné pápežské dokumenty stále viac a viac dostávajú do rúk laikov, ktorí v nich s obľubou objavujú krásu učenia Cirkvi. Z týchto obsahov cítiť, že František je pápežom, ktorý má zvláštny vzťah k pastoračii a konkrétnym otázkam prežívania viery v každodennom živote. Teológia má uňho smerovať najmä k praktickému životu a nie len k abstraktným diskusiám.

Pápež a mládež

Pápež má k mladým ľuďom veľmi blízko. Jeho posolstvá, ale aj používanie sociálnych sietí a šírenie posolstiev cez tvíty, sú jasným znakom, že dobre vie, čím mladí dnes žijú. Nie je človekom, ktorý by chcel túto generáciu „brzdiť“ upozoreniami a varovaniami. Jeho myšlienky skôr pobádajú „bežať rýchlejšie ako tí, čo sú pomalí a ustráchaní“ (CHV 299). Ako hlava Cirkvi prehovára k srdciam mladých, aby nemali strach riskovať a robiť chyby, pretože horšie je neriskovať a žiť paralyzovane ako

živá mŕtvola (porov. čl. 142). Na Svetových dňoch v roku 2016 v Krakove sa stal pamätným jeho príhovor o opustení gauča a zanechaní stopy v tomto svete. V tejto línii pápež viackrát povzbudil mladých, aby boli aktívni, aby konali a nepozorovali život len z balkóna či pod anestetikami (porov. čl. 143).

Mládež nie je hrozbou pre Cirkev a nie je len jej pastoračnou povinnosťou. Mládež, to je výzva, mladí sú prítomnosťou, sú Božím „teraz“, ktoré obohacuje Cirkev svojim prispením (porov. čl. 64).

Mladosť a Cirkev – súčasť života každého kresťana

Exhortácia *Christus vivit* je plná mladosti a sviežosti. Mladosť, ktorá je autentická, je „skôr stav srdca než vek“ (čl. 34). Mladosť je charakteristická schopnosťou nadchnúť sa, obnovovať sa, kráčať vpred. Preto je výzvou pre každého kresťana a najmä pre samotnú Cirkev. Pápež pozýva veriacich k modlitbe za Cirkev, aby bola mladá a neprispôbovala sa svetu. Cirkev „je mladá, keď je sama sebou. Je mladá, keď je schopná sa neustále vracieť k svojmu prameňu“ (čl. 35).

Veľmi ťažko sa prijíma konštatovanie synody o tom, že „značný počet mladých z rôz-

Christus Vivit

nych dôvodov nežiada od Cirkvi nič, pretože ju nepovažujú za dôležitú pre svoju existenciu“ (čl. 40). Pápež František poukazuje na niektoré aspekty, prečo je to tak:

1. Nedostatok pokory: „Aby bola (Cirkev) v očiach mladých hodnoverná, niekedy musí mať pokoru počúvať.“ „Ak vlastní pravdu evanjelia, to ešte neznamená, že ho dokonale pochopila“ (čl. 41).
2. Zúžený pohľad a nedostatok odvahy: Mladí „nehcú, aby bola Cirkev mlčanlivá a bojzlivá, ale ani to, aby viedla vojnu kvôli dvom alebo trom témam, ktoré ju znepokojujú“ (čl. 41).
3. Zneužívanie duchovnej autority, tzv. klerikalizmus: „Je trvalým pokušením u kňazov, ktorí si vysvetľujú prijaté ministérium skôr ako vykonávanie moci než nezištnú a veľkodušnú službu, ktorú majú poskytovať. Vedie ich to považovať sa za skupinu, ktorá vlastní všetky odpovede a už nepotrebuje počúvať, ani sa nič učiť“ (čl. 89).

Sú tu tiež ďalšie vážne hrozby, pochádzajúce zo sveta, ktorý je v kríze: „Únosy, vydieranie, organizovaný zločin, obchodovanie s ľuďmi, otroctvo a sexuálne zneužívanie“ (čl. 72). To všetko sú hrozné javy, ku ktorým stále dochádza v tomto civilizovanom modernom svete a každodenne sú takto ničené tisíce

mladých životov. Potrebujeme s tým niečo urobiť a potrebujeme konať pokánie: „Nemôžeme byť Cirkvou, ktorá neplače zoči-voči týmto drámam svojich mladých synov a dcér“ (čl. 75). „Isté skutočnosti života možno vidieť len očami umytými slzami, a preto nauč sa plakať pre mladých. Ak ti to nejde, pros Pána, aby ti pomohol rozniť slzy pre utrpenie iných“ (čl. 76).

Kerygma a spoločenstvo

„Kontempluj Ježiša, ktorý je šťastný a prekypuje radosťou. Teš sa so svojím Priateľom, ktorý zvíťazil“ (čl. 126). Svätý Otec pobáda hľadiť na Ježiša, meditovať ho. Toto je zaručený spôsob, ako premeniť nielen tento svet, ale najmä svoje srdce. Len keď budeme naplnení Ježišom, budeme mať silu kráčať proti prúdu a deliť sa oňho s druhými (porov. čl. 176). Otázka i odpoveď, ktorú dáva pápež František, konfrontuje život mladého kresťana každý deň: „Kam nás posiela Ježiš? Niet hraníc, niet obmedzení. Posiela nás ku všetkým“ (čl. 177). Niet času na čakanie do zajtra: „Vy ste Božie teraz...najlepší spôsob, ako pripraviť dobrú budúcnosť, je žiť prítomnosť dobre, obetavo a veľkodušne“ (čl. 178). Naliehavosť ohlasovania radosnej zvesti nemôže čakať, pretože „Pán hľadá všetkých, chce, aby všetci

Aktuálne

Christus Vivit

cítili teplo jeho milosrdenstva a lásky“ a „pozýva aj nás, aby sme boli neohrozenými misionármi“ (čl. 177).

Kráčať k mladým, sprevádzať ich a pomáhať rozlišovať povolanie

Pápež František pripomína mladým, aby napriek pokušeniam budovať budúcnosť bez koreňov, nikdy nezabudli, že svet nezačína len teraz (porov. čl. 179). Mnohí manipulátori tohto sveta sa usilujú mládež vyprázdniť a vykoreniť, aby boli nedôverčiví a lepšie manipulovateľní: *„Budúcnosť bez koreňov, bez zakorenenia je spev sirén. Je to lož, ktorá ťa chce presvedčiť, aby si veril, že len to, čo je nové, je dobré a krásne“* (čl. 191). Musíme si brániť svoj pôvod, svoj charakter, svoje korene. Potrebujeme sa oprieť o našich predkov a ich hodnoty. Mladí a starí sa potrebujú navzájom, pretože *„starí majú sny utkané zo spomienok, z obrazov prežitých vecí, poznačených skúsenosťou a rokmi“*, ktoré mladým *„rozšíria horizont a ukážu im nové cesty“* (čl. 193).

Aby sme im ako Cirkev pomohli pochopiť tieto životné pravdy, potrebujeme sa im vedieť priblížiť, potrebujeme ich prijať takých, akí sú a nájsť vhodné prostriedky, ako ich evanjelizovať. Je dôležité zapájať ich do spoločnej pas-

torácie. Je nutné, aby pastorácia mladých bola flexibilnejšia, nielen formačná, ale *„ponúkajúca konkrétne svedectvá a zakúšanie komunitného stretnutia so živým Bohom“* (čl. 204). *„Zmierňime svoju vôľu odovzdať im veľké množstvo náuky, a predovšetkým sa usilujme vzbudiť a upevniť v nich veľké skúsenosti“* (čl. 211).

Synoda teda poukázala na to, že Cirkev stojí pred nevyhnutnou úlohou *„obnoviť pastoráciu a oslobodiť ju od schém, ktoré už nie sú účinné, pretože nevedú dialóg so súčasnou kultúrou mladých“* (čl. 208). Preto je dôležité zvažovať metodológie, jazyk a motivácie, o ktorých sa vie, že sú príťažlivé: *„Nezáleží na tom, akej sú farby, konzervatívne alebo pokrokové, či sú pravé alebo ľavé. Dôležité je využiť všetko“* (čl. 205).

Len keď sa dokážeme k mladým priblížiť, budeme schopní ich sprevádzať na ich cestách. Synoda poukázala na nedostatok skúsených sprievodcov pre mládež a ozvali sa na nej hlasy volajúce po adekvátnej príprave kňazov i laikov na túto službu: *„Sprevádzajúci by nemali viesť mladých, ako keby boli pasívnymi nasledovníkmi... ale dovoliť, aby sa mladí stali aktívnymi účastníkmi cesty“* (čl. 246). Vždy je pritom dôležité mať na zreteli, že v mladých by mali pestovať semienka viery, ale nemali by očakávať, že bude hneď vidieť ovocie Ducha Svätého (porov. čl. 246). Toto pravidlo je

Christus Vivit

zrejme aktuálne pre celkové nastavenie pastoraácie mládeže aj na Slovensku. Niekedy sme totiž nedečkaví a očakávame od mladých ovocie služby hneď na začiatku ich cesty, a to aj bez toho, aby sme najprv siali. Služba mladých pre Cirkev je výsledkom našej služby pre mladých, a to nesmieme podceňiť.

Otázke povolania sa Svätý Otec už venoval v exhortácii o svätosti *Gaudete et exultate*. Tu nám pripomína, že „povolanie ťa vedie vydať zo seba to najlepšie na Božiu slávu a dobro druhých“ (čl. 257). Ide tu o to, aby sme spoznali, prečo sme stvorení, prečo prechádzame touto zemou a aký je Pánov plán pre náš život (porov. čl. 256). Táto úloha je mimoriadne dôležitá a vyžaduje si priestor samoty a ticha v modlitbe a pripravenosti počúvať (porov. čl. 283, 284). Toto je vždy veľkou výzvou pre každého kresťana a nielen pri rozlišovaní povolania, ale pri každodennom rozlišovaní Pánovej vôle. Často totiž podliehame pokušeniam myslieť si, že všetko ide dobre a my môžeme ostať v pokoji, že už sme vo viere dosiahli svoj vrchol a nikam sa už nepotrebuje posúvať, už nás nemá čo prevapíť. Ale „Boh nám môže ponúknuť

čosi viac, my to však v našej lenivej rozptýlenosti nespoznáme“ (čl. 256).

Rada k autentickému rozlišovaniu, akú dáva sám Svätý Otec, sa týka vnímavosti priateľov: „Priatelia sú veľmi vnímaví, takže si vedia predstaviť úsmev na tvári toho druhého, keď otvorí dar. Takéto rozlišovanie v priateľstve predkladám mladým ako vzor, keď chcú pochopiť, aká je Božia vôľa pre ich život“ (čl. 287). Teda učiť sa vnímať to, čo z nášho života najviac vyčarí úsmev na tvári nášho priateľa Ježiša.

Exhortáciu pápež František zakončuje vzývaním príhovoru Panny Márie, ktorú už na začiatku dáva za príklad mladej Cirkvi v šiestich bodoch druhej kapitoly. Záver tvorí pápežove prianie nápadne inšpirované príbehom o dvoch učeníkoch bežiacich k hrobu z Evanjelia podľa Jána. Je vyjadrením jeho túžby, aby mladí bežali rýchlejšie ako tí, ktorí sú pomalí a ustráchaní. Aby bežali priťahovaní Svätou tvárou, ktorú tak milujú a adorujú v Najsvätejšej sviatosti: „No a keď dobehnete tam, kam sme sa ešte my nedostali, majte trpezlivosť a počkajte na nás“ (čl. 299).

A tak hoci je táto exhortácia určená mladým ľuďom, jej vzácnosť a hĺbku ocení každý, kto ju vezme do rúk.

Aktivity

Misijný rozmer katechézy

SPRACOVALA: KLÁRA SOĽANOVÁ

V Mimoriadnom misijnom mesiaci ponúkame aktivity na obohatenie vyučovacích hodín, ktorých obsah viac alebo menej súvisí s našim misijným poslaním.

Delenie, dávanie, chudobní, bohatí

POMÔCKY:

reprodukovaná hudba, stôl, hromada vecí-tolko predmetov, koľko je žiakov. Vhodné predmety sú napr.: čiapka, knihy, vankúše, topánky, hrebene, galoše, šatky, ceruzky, tenisové loptičky, športové rakety a pod.

PRIEBEH:

Stôl s „výpredajom“ by mal stáť na opačnej strane miestnosti ako sa nachádzajú žiaci. Pustíme hudbu a potom ju nečakane zastavíme. Keď hudba prestane znieť, všetci žiaci sa

majú čo najrýchlejšie dostať k stolu a zobrať do ruky jeden predmet. Potom ho všetci položia späť a vrátia sa na štart. Prvýkrát je pre každého jeden predmet. Hra pokračuje znova, ale jeden predmet odstránime. Ten, na koho v ďalšom kole žiadna vec nezostane, vypadáva z hry. Predmety uberáme, až zostane jeden hráč, ktorý triumfálne drží v ruke posledný predmet.

Opýtame sa víťaza, ako sa cíti. Dobre? Opýtame sa hráča, ktorý ako prvý z hry vypadol, ako sa pritom cítil. Už nie tak dobre? Prečo? Hovoríme o spravodlivosti a nespravodlivosti. O tom, ako to je, „uchytiť“ z hromady vecí, ktoré nemajú až takú hodnotu.

Poukázaním na život predovšetkým v chudobných krajinách využijeme výsledky aktivity a reflektujeme, aké to je, keď je človek chudobný, žije v chudobnej krajine a vidí, ako sa iní „dostali niekam prví“ a „veľa si toho nabrali“. Bohatí ľudia majú sklon cítiť sa dosť podobne ako víťaz v tejto hre – väčšinou dobre. Nemali by však zabúdať na tých ostatných. Oni sú rovnako dôležití ako víťaz! A môžeme hovoriť i o problémoch chudoby ducha.

Lámanie chleba

POMÔCKY:

pre každú 4-člennú skupinu tri krajce chleba a jeden tanier.

PRIEBEH:

Žiakov rozdelíme do skupín po štyroch. Sadnú si samostatne na miesta, kde budú oddelení od iných. Ak budú v poslednej skupinke 5 alebo iba 3 žiaci, dáme o jeden krajec chleba viac alebo menej. Situáciu môžeme aktuálne okomentovať. Oznámime, že majú tri minúty na to, aby si chlieb medzi sebou rozdelili. Iné informácie nedávame. Po uplynutí času ich zhromaždíme opäť spolu a požiadame dobrovoľníka z každej skupiny, aby povedali, ako sa o chlieb podelili.

Poukážeme na to, že sme ich nežiadali, aby si chlieb rozdelili na rovnaké diely. Napadlo niekomu, aby zistil, kto má hlad a kto nie a rozdelil chlieb podľa potreby? Možno si predstavujeme, že rozdeliť sa vždy znamená rozdeliť sa rovnakým dielom, aby to bolo spravodlivé. Ježiš ale naplňuje naše potreby podľa toho, čo potrebujeme my, nie podľa toho, čo potrebujú naši blížni. Možno dospejeme k textu z Jn 6,11, kde sa píše, že sa zástupy nasýtili. Ježiš ako „chlieb života“ naplnia naše potreby či sú malé alebo

veľké. S touto témou súvisí darovanie. Vo svete sú prostriedky rozdelené nerovnomerne a my by sme mali byť ochotní dávať z nášho prebytku viac tým, ktorí sú v núdzi.

Misie a ich vnímanie

Misijný rozmer Cirkvi a naše krstné poslanie spolu súvisia. Na 1. stupni ZŠ môžeme obohatiť práve preberané témy o misijný rozmer a poukázať na misijný odkaz Pána Ježiša. V 3. roč. Krstné poslanie – učiť o Pánu Bohu, 4. roč. Obrazy Božej blízkosti tu na zemi, 5. roč. Sila slova. Viac nájdete na: <http://misijnediela.sk/pre-skoly/>. Tu ponúkame niekoľko námetov na prácu s obrazom v prepojení na text Mk 16,15 a Mt 28,19.

1. Obrázok, ktorý je v stĺpci hore, má byť pod aktivitou: Misie a ich vnímanie alebo nad názvom Misie a ich vnímanie, nakoľko súvisí s ňou.
2. Ako daný obraz súvisí s krstným poslaním, so slovom, s misiami a pod.
3. Ako daný obraz súvisí s delením a dávaním, príp. s chudobou a bohatstvom.

Bibliolog

ZDROJ: LESLEY PINCHBECKOVÁ: HRY TROCHU JINAK

V závere minulého školského roka sme mali možnosť zúčastniť sa na zaujímavom seminári k metóde bibliolog. Ponúkame niekoľko impulzov pre uvedenie metódy a konkrétne spracovanie niektorých biblických textov.

Pre bibliolog sú vhodné najmä biblické texty s postavami, nad ktorými chceme premýšľať. Úlohou učiteľa je vopred si pripraviť text a základné informácie, ktorými text uvedie. Zároveň si rozdelí text na menšie celky, ku ktorým pripraví vhodné otázky a bude ich klásť žiakom.

Bibliolog

Všeobecný postup

1. Poskytnutie základných informácií

Žiaci sedia v kruhu. Predstavíme im biblický príbeh. Poskytneme základné informácie o krajine a ľuďoch, ktorí tam žijú a ktoré sú potrebné a stimulujú predstavivosť žiakov v danej téme.

2. Vžívanie sa do rolí

Prečítame prvý celok biblického textu a zastavíme sa. Žiaci by sa teraz mali vcítiť do jednej z postáv, stotožniť sa s ňou a vyjadriť sa z jej pohľadu. Žiaci sa identifikujú s konkrétnymi biblickými postavami podľa mena alebo úlohy, ktorú plnia v biblickom texte. Žiakom kladie zodpovedajúce impulzné otázky, na ktoré odpovedajú. V istej chvíli sa všetci stávajú tou istou biblickou postavou.

Príklad:

.....
Si... (meno osoby, napr. Bartimej).

- Čo prežívaš ty, Bartimej? (– odpovedajú postupne traja až šiesti žiaci)
- Čo myslíš, Bartimej?
- Ako sa cítiš, Bartimej?
- Čo by si chcel, Bartimej?
- Čo by si chcel teraz robiť, ty Bartimej?
- Čo chceš teraz povedať, Bartimej?

- a) „echoing“ – ozvena: Uistíme sa, či žiaci odpovedajú v 1. osobe. Iba tak prinášajú vlastné skúsenosti a prístupy. Ak žiaka nebolo rozumieť (hovoril príliš ticho), požiadame ho, aby svoju odpoveď zopakoval. Po ukončení oceníme všetky komentáre žiakov a dáme možnosť sledovať i svoje myšlienky tým, že sa zapojíme do činnosti – t.j. tiež sa identifikujeme s danou osobou a povieme svoju odpoveď.
- b) „interviewing“ – prežívanie: Dáme žiakom možnosť opýtať sa. Je to možné vtedy, ak žiak napr. niečo naznačil a nebolo to dokončené. Venujeme tomu pozornosť a trváme na tom, aby sme nezačínali dlhé myšlienkové procesy, ktoré hoci si ich my želáme, neboli vyjadrené žiakmi.

Počas výmeny rolí sú všetky vyhlásenia – odpovede na rovnakom základe. Ak už nečakáme komentáre od žiakov, vrátime sa k textu a čítame ďalší verš, resp. časť textu, nami zvolený celok.

3. Návrat

Po spracovaní celého textu Biblie so žiakmi sa vrátime z prežívania rolí späť do súčasnosti.

Rút sa rozhodne ísť s Noemi

(Rút 1,8-22)

1. Poskytnutie základných informácií

Noemi a jej manžel Elimelech sa vybrali počas hladu z Izraela do Moabska i so svojimi dvomi synmi. Dnešnou rečou by sme povedali, že emigrovali. V Moabsku ľudia neverili v Boha Izraela, ale rôznym bohom. Elimelech zomrel a synovia sa oženili so ženami z Moabska. Volali sa Orfa a Rút. Ale neskôr zomreli aj obidvaja synovia Noemi. Ona sa teraz rozhodla vrátiť do Izraela. Prišla tu kvôli hladomoru, ale nikdy sa tu necítila ako doma a bola stále v Moabsku ako v cudzej krajine. Jej dve nevesty šli s ňou.

2. Vžívanie sa do rolí – echoing a interview

Teraz vám prečítam, ako pokračoval príbeh troch žien, ktorých mená boli Noemi, Orfa a Rút.

1. text: Rút 1, 8-9

Noemi povedala svojim dvom nevestám: „Chod'te, vráťte sa každá do domu svojej matky! Nech vám Pán preukáže svoju lásku, akú ste prejavili (mojim) mŕtvym i mne! Nech vám Pán dá, aby ste našli spočinutie každá v dome svojho manžela!“ A pobozkala ich. Ale ony sa pustili do hlasitého plaču.

- Si Rút a premýšľaš, či budeš počúvať No-

emi alebo pôjdeš s ňou do jej vlasti. Čo sa v tebe deje, Rút? (Odozva, rozhovor)

- Aké dôsledky by malo toto tvoje rozhodnutie v tvojom ďalšom živote? (Odozva, rozhovor)
- Rút, čo chceš povedať svokre Noemi? (Odozva, rozhovor)

Ďakujem ti, Rút. Pozrime sa, ako príbeh pokračuje.

2. text: Rút 1, 10

Nevesty jej hovorili: „Vrátime sa s tebou k tvojmu národu.“

- Si Noemi a počúvaš, že ťa tvoje nevesty chcú sprevádzať. Ako sa cítiš v tejto situácii ty, Noemi? (Odozva, rozhovor)
- Chceš obidve presvedčiť aby sa vrátili? (Odozva, rozhovor)

Ďakujem ti, Noemi.

3. text: Rút 1, 11-13

Noemi im odpovedala: „Vráťte sa, dcéry moje! Prečo by ste šli so mnou? Či sa mi ešte narodí synovia, aby sa stali vašimi manželmi?! Vráťte sa, dcéry moje! Chod'te len! Ja som už stará na vydaj. Veď keby som si povedala: Mám ešte nádej na dieťa a keby som ešte túto noc bola s mužom a porodila

by som synov, či chcete na nich čakať, až vyrastú? Či sa uzavriete, aby ste sa pre nich nevydali za muža? Nie tak, dcéry moje! Moja trpkosť je omnoho väčšia ako vaša, lebo Pánova ruka vystúpila proti mne.“

Čítala som vám, ako to pokračovalo. To bolo vtedy obvykle, že sa príbuzní manžela oženili s vdovou.

- **Noemi, máš strach ako sa Rúť a Orfa rozhodnú? Či ťa opustia a odmietnu, aby mohli začať nový život? Noemi, čo prežívaš a ako si to predstavuješ?** (Odozva, rozhovor)
- **Noemi, čo praješ svojim nevestám?** (Odozva, rozhovor)

Noemi, ďakujem ti. Teraz ste zvedaví, ako sa rozhodnú Rúť a Orfa. Prečítam vám to, ako sa o tom píše v biblickom texte.

4. text: Rúť 1, 14

Tu sa znovu dali hlasite plakať. Pritom Orfa pobozkala svoju svokru a vrátila sa, ale Rúť sa jej pridžala.

- **Si Orfa. Orfa, čo prežívaš skôr ako sa rozlúčiš so svokrou Noemi a švagrinou Rúť, aby si sa vrátila domov?** (Odozva, rozhovor)
- **Orfa, prečo si sa tak rozhodla?** (Odozva, rozhovor)
- **Orfa, čo si myslíš o rozhodnutí Rúť?** (Odozva, rozhovor)

Ďakujem ti, Orfa. Pozrime sa, ako to pokračovalo, keď bola Orfa preč.

5. text: Rúť 1, 15-18

Povedala jej (Noemi): „Hľa, tvoja švagriná sa vrátila k svojmu národu a k svojim bohom! Chod' aj ty za svojou švagrinou!“ Ale Rúť odpovedala: „Nenaliehaj na mňa, aby som ťa opustila a odvrátila sa od teba: lebo kde pôjdeš ty, pôjdem i ja, kde sa zdržíš, zdržím sa aj ja: tvoj národ sa stane

mojím národom a tvoj Boh bude mojím Bohom. Kde ty zomrieš, tam zomriem i ja a tam budem aj pochovaná. Nech mi Pán tak urobí a nech mi tak aj pridá, že len smrť ma odlúči od teba.“ Keď (Noemi) videla, že je pevne rozhodnutá ísť s ňou, prestala ju nahovárať a odporúčať jej návrat k svojim.

- **Si Noemi. Noemi, ako vnímaš dôvod, pre ktorý ťa chce Rúť sprevádzať ďalej?** (Odozva, rozhovor)
- **Noemi, aký je tvoj názor na Rúť?** (Odozva, rozhovor)

Ďakujem ti, Noemi. Teraz vám chcem prečítať poslednú časť tejto scény.

6. text: Rúť 1, 19-22

Tak išli obidve spolu, až došli do Betlehema. Ako vošli do Betlehema, vzrušilo sa pre ne celé mesto a (ženy) si hovorili: „Nie je to Noemi?“ Ale ona im vavela: „Nehovorte mi už Noemi, ale volajte ma Mara, lebo veľkú trpkosť mi dal skúsiť Všemohúci! Odišla som plná a Pán ma privádza späť prázdnu. Prečo mi teda hovoríte Noemi, keď Pán takto svedčí proti mne a Všemohúci priviedol na mňa utrpenie.“ Tak sa vrátila Noemi a jej moabská nevesta Rúť, ktorá prišla spolu s ňou z Moabskej roviny. Do Betlehema došli na začiatku žatvy jačmeňa.

- **Si Rúť. Došla si s Noemi do jej domovskej krajiny a už sa z nej nikdy nevrátiš do Moabska. Rúť, čo budeš robiť? Čo bude s tebou?** (Odozva, rozhovor)
- **Rúť, čo si myslíš o rozhodnutí Orfy vrátiť sa?** (Odozva, rozhovor)

Ďakujem ti, Rúť.

3. Návrat

Ďakujem vám, Noemi, Rúť a Orfa, že ste tu hovorili k nám ako ste prežívali svoju situáciu.

Ďakujem vám milá trieda (5. C), že ste všetkým trom postavám z biblického príbehu prepožičali svoj hlas. Už nie ste Noemi, Rúť alebo Orfa, ale znovu ste sebou samými.

Ježiš uzdravuje

(Lk 18, 35-43 – Uzdravenie slepého človeka)

1. Poskytnutie základných informácií

Zatvoríme oči a myslou opustíme túto triedu, cestujeme späť v čase o 2000 rokov dozadu, sprevádzame Ježiša krajinou Izrael. Ježiš prechádza krajinou, ohlasuje ľuďom radostnú zvesť, ohlasuje Božie kráľovstvo, ohlasuje lásku nebeského Otca, ktorú má k nám – ľuďom.

Ježiš na svojich cestách zavíta i do mesta, ktoré sa volá Jericho. Jericho leží severovýchodne od Jeruzalema (ukážeme na mape). Patrilo medzi jedno z najstarších miest sveta. Známe bolo i najstaršími mestskými hradbami na svete. V meste stáli kamenné domy a za múrmi Jericha boli polia, z ktorých sa i viackrát v roku mohla zberať úroda. Mesto Jericho bolo v jednom období aj najvýznamnejším mestom Palestíny. Do Jericha prichádza Ježiš. Tu sa s niekým stretáva. Ale počúvajte sami.

Otvoríme Sväté písmo.

2. Echoing a interview (ozvena a rozhovor)

Teraz vám prečítam, ako vyzeralo toto stretnutie. (prečítajte Lk 18, 35-36)

1. text: Lk 18, 35-36

Ked' sa Ježiš približoval k Jerichu, pri ceste sedel akýsi slepec a žobral. Ked' počul, že tadiaľ prechádza zástup, pýtal sa, čo sa deje.

Každý z vás je teraz slepým žobrákom. Ty si teraz slepým žobrákom. Sedíš pri ceste a prosíš. Robíš to každý deň. Dnes je tu zvláštny ruch. Prechádza zástup a ty sa pýtaš: „Čo sa tu robí? Čo sa tu deje?“

– **Ty slepec, čo ťa vedie k položeniu tejto otázky?** (Odozva, rozhovor)

Ďakujem, slepý žobrák. Vypočujte si, ako príbeh pokračuje.

2. text: Lk 18, 37-39a

Povedali mu: „Ježiš Nazaretský ide tadiaľto.“ Tu vykrikol: „Ježišu, Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ Tí, čo išli popredku, ho okríkali, aby mlčal. Každý z nás je teraz jedným z týchto ľudí. Ty, si jedným z týchto ľudí. Ideš pred Ježišom a okrikuješ slepého, hovoríš mu, aby mlčal.

– **Ty, jeden z ľudí, ktorý kráčaš pred Ježišom, ty, ktorý okrikuješ slepca. S akými myšlienkami a pocitmi to robíš? Prečo to robíš?** (Odozva, rozhovor)

Ďakujem vám, ďakujem tebe, ktorý si kráčaš pred Ježišom. Vypočujte si, ako príbeh pokračuje.

3. text: Lk 18, 39b - 41a

Ale on ešte väčšmi kričal: „Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ Ježiš zastal a kázal, aby ho priviedli

Bibliolog

k nemu. Keď sa priblížil, opýtal sa ho: „Čo chceš, aby som ti urobil?“

Každý z vás je opäť slepcom. Každý z nás je opäť slepcom. Vstal si a teraz si priamo pred Ježišom. On sa ťa pýta: „Čo ti mám urobiť?“

- **Ako reaguješ na Ježišovu otázku? Čo mu chceš povedať?** (Odozva, rozhovor)

Ďakujem, slepý žobrák. Vypočujte si, ako stretnutie pokračuje.

4. text: Lk 18, 42-43

Ježiš mu povedal: „Pozeraj! Tvoja viera ťa uzdravila.“ A hneď videl, šiel za ním a velebil Boha. A všetok ľud, keď to videl, vzdával Bohu chválu.

Každý z vás je Bóz. Každý z nás je Bóz. Ty si Bóz. Bóz žije v Jerichu. Je to iba náhoda, Bóz, že si bol svedkom stretnutia Ježiša so slepým žobrákom. Teraz si tiež jedným z tých, ktorí chvália Boha.

- **Ty, Bóz, čo ťa priviedlo k tomu, že chváliš Boha?** (Odozva, rozhovor)

Vďaka, Bóz.

3. Návrat

Ďakujem ti, slepý žobrák. Ďakujem aj tebe – vám, ktorí ste predchádzali Ježiša. Ďakujem, žobrák, že si aj druhýkrát odpovedal na otázku. A v poslednom rade ďakujem i tebe, Bóz.

Zúčastnili ste sa príbehu a dovolili ste nám zažiť príbeh o stretnutí s Ježišom.

Ďakujem za vaše pocity, zdôvodnenia a myšlienky.

Prosím všetkých, aby ste sa vrátili naspäť: ty slepý žobrák, ty jeden alebo druhý, ktorí ste kráčali pred Ježišom, i ty, Bóz, ktorý žiješ v Jerichu.

Sme opäť tu v našej triede. Zhlboka sa nadýchnite a ešte raz si pozorne vypočujte biblický príbeh.

Možno si všimnete opäť niečo nové.

Znova prečítame Lk 18, 35-43 a potom zatvoríme Sväté písmo.

Katechézy

Zodpovednosť človeka za stvorenstvo

Katechézy

Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žijeme

SPRACOVALA: MÁRIA RERKOVÁ

Cielová skupina:	Ročník: 9.
-------------------------	------------

Ciele vyučovacej hodiny:	Kognitívny: <ul style="list-style-type: none">• Poznať a zdôvodniť hĺbku miery zodpovednosti za životné prostredie vyplývajúce zo Svätého písma a posolstiev pápeža Františka. Afektívny: <ul style="list-style-type: none">• Prehĺbiť pocit zodpovednosti človeka za budúcnosť zeme, života a životného prostredia.• Pracovať na citlivosti svedomia v osobnom postoji k stvorenstvu. Psychomotorický: <ul style="list-style-type: none">• Viesť žiakov k aktívnej zmene svojho postoja a prístupu k životnému prostrediu.
---------------------------------	---

Pomôcky:	rozstrihaný text modlitby Dan 3, 57-83 – príloha č. 1, sviečka, Sväté písmo, obrázky vytlačené A4 alebo cez dataprojektor – príloha č. 2, obrázok zeme v ľudských rukách, obrázok miesto človeka vo svete, encyklika „Laudato si“, film Eko bojovníci, film Odkaz Svätého Otca Františka, pracovné listy na prácu žiakov
-----------------	--

Metódy:	dialóg, výklad, diskusia, práca s obrazom, práca s textom (aktivita) – formulácia modlitby
----------------	--

Katechézy

Úvod

1. Modlitba – Dan 3, 57–83

Spoločne so žiakmi sadneme do kruhu a rozdáme žiakom rozstrihaný text modlitby (príloha č. 1). Uprostred kruhu bude horiaca svieca a modlitbu začneme prežehnaním. Každý žiak číta svoj text a po prečítaní ho položí okolo horiacej sviečky, aby sa vytvoril obraz v podobe lúčov.

2. Motivácia – dialóg so žiakmi

Po modlitbe ukážeme žiakom postupne tri obrázky: taška, dom, vankúš (príloha č. 2).

Žiakom kladieme postupne nasledujúce otázky:

- Páči sa vám táto nákupná taška?
- Viete z akého materiálu alebo veci bola vyrobená?
- Čo je na druhom obrázku?
- Z akého materiálu je to vyrobené?
- Čo je na treťom obrázku?
- Z čoho podľa vás vyrobený tento vankúš?
- Čo motivuje ľudí, ktorí ich vyrábajú, aby používali odpadový materiál?
- Prečo je to dôležité?
- Prečo to nerobia z bežných materiálov?

Po odpovediach žiakov priblížim skutočnosť týchto obrázkov podľa textu:

Obr. 1 – Ženy v krízovom centre Dorka, ktoré pomáhajú týraným ženám v Košiciach, vyrábajú tašky, pričom každá je jedinečná, nenájdeme

dve rovnaké. Materiálom, z ktorého ženy šijú tašky, je nevyužitá banerová reklama, ktorej máme na Slovensku viac než dosť. PVC materiál, z ktorého je vyrábaná, je tretím najpoužívanejším plastom na zemi.

Obr. 2 – Kanadská spoločnosť navrhla stavbu domu tak, že jeho vonkajšie steny postavila z recyklovateľného plastu. Tento dom je schopný odolať sile vetra zodpovedajúcemu hurikánu. 612 000 fliaš bolo procesom separovania, krájania a ich drvenia upravených na stavebnú penu na báze plastu.

Obr. 3 – Plastové fľaše sa po vytriedení rozrežú na malé kúsky a roztavia na drobné vločky, ktorými vyplňajú tieto vankúše (ÄRENPRIS). V každom vankúši sa ukrýva celkom 16 plastových fliaš, no napriek materiálu sú mäkké ako pierko.

Opäť žiakom ukážeme obr. 4 – skládky (príloha č. 2)

Na tomto obrázku vidíme iný obraz.

Úlohou žiakov je vyjadriť sa:

- Čo vidia? Čo spája predchádzajúce obrazy a daný obraz? Aký je medzi nimi rozdiel? Kto nesie zodpovednosť za to, aká je naša zem?

Učiteľ zhrnie na záver: Ako ste sami na to prišli, zodpovednosť za stvorenstvo je v našich rukách. My môžeme ovplyvniť životné prostredie na našej zemi, nám Pán Boh dal

Katechézy

schopnosti, aby sme dokázali využiť našu kreativitu a mať snahu zachovať našu zem aj pre budúce generácie. Môžeme urobiť veľa, ak sa staneme naozaj zodpovednými.

To je téma dnešnej hodiny: Zodpovednosť človeka za stvorenstvo a životné prostredie (zapišete názov témy na tabuľu).

Hlavná časť

1. Výklad a dokumentárny film

Ľudí vo svete môžeme rozdeliť do dvoch skupín: jedna skupina sú tí, ktorí znečisťujú našu zem akoby ani nemali svedomie. Možno povedať, že niektoré miesta zeme sú priam otrávené. Je však i druhá skupina, ktorá sa veľmi angažuje za to, aby sa životné prostredie chránilo a znečisťovanie odstraňovalo. Vo svete fungujú spoločnosti, ktoré znečisťujú prostredie a iné sa začínajú zaoberať výskumom a úpravou už znečistených prírodných zdrojov a ovzdušia, ktoré ohrozujú život ľudí.

Jeden veľmi zaujímavý príklad takejto angažovanosti je aj príbeh o Indonézskej rieke Citarum, ktorá je najšpinavšou riekou sveta. (Jedným z jej hlavných znečisťovateľov je odevný priemysel. 500 textíliiek pozdĺž jej brehov chrlí do vody odpadovú vodu. Vďaka znepokojeným obyvateľom, tímu ekobojoovníkov, sa podarilo urobiť analýzy vody, ryže, detských vlasov, atď., ktoré potvrdili prítomnosť mnohých silne toxických chemikálií. Tie ohrozujú životy 14 miliónov obyvateľov, ktorí používajú vodu z rieky Citarum.)

Teraz si ho spoločne pozrieme. Má názov: Eko bojovníci: „Indonézia, najšpinavšia rieka sveta.“ <https://www.youtube.com/watch?v=cDHaxFJpcvQ>

2. Diskusia k dokumentárnemu filmu

Po skončení ukážky začneme diskusiu:

- Ako na vás pôsobilo znečistené prostredie a všetky tie odpadky?
- Ako vnímate život ľudí, ktorí sú závislí na rieke Citarum?
- Prečo sú spoločnosti ľahostajné k životnému prostrediu a kvalite životného prostredia obyvateľov?
- Čo ich k tomu motivuje?
- Videli sme tam populárne značky oblečenia, s ktorými sa aj mi bežne stretávame, nakupujeme ich? Sú to len výrobcovia alebo aj my vieme ovplyvniť, čo a ako sa bude vyrábať? Od čoho to závisí?
- Prečo si ľudia nevážia prírodu a zdravé životné prostredie?
- Aké vlastnosti ľudí sú pôvodom znečisteného životného prostredia? (chamtivosť, ľahostajnosť, sebeckosť)
- Kde inde sa ešte odrážajú tieto zlé vlastnosti ľudí okrem znečisteného životného prostredia? (vo vzájomných medziludských vzťahoch ale aj vo vzťahu k Bohu)

3. Čítanie Svätého písma – Gn 1, 27-31

Človek je na zemi už milióny rokov. Je živým tvorom a k telesnému životu potrebuje pokrm a zdravé prostredie. To všetko dostávame od darcu. Kto je darcom? Darcom živo-

Katechézy

ta a prostredia k životu je Boh. Že je to tak, o tom hovoria prvé stránky Svätého písma a my si ich dnes znovu pripomenieme.

Učiteľ číta zo Svätého písma Gn, 1, 27–31.

A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril.

Boh ich požehnal a povedal im: „Plodte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“

Potom Boh povedal: „Hľa, dávam vám všetky rastliny s plodom semena na povrchu celej zeme a všetky stromy, majúce plody, v ktorých je ich semeno: nech sú vám za pokrm! Všetkým zverom zeme a všetkému vtáctvu neba i všetkému, čo sa hýbe na zemi, v čom je dych života, (dávam) všetku zelenú trávu.“ A stalo sa tak. A Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré. A nastal večer, a nastalo ráno, deň šiesty.

Po prečítaní učiteľ kladie obrázok našej zeme v ľudských rukách doprostred kruhu vedľa sviecy a prácu komentuje nasledovne:

Boh nám daroval našu planétu so všetkým jej bohatstvom do našej starostlivosti, vložil nám ju do rúk ako veľký, vzácny a nenahraditeľný dar. Všetky rastliny, zvieratá, celé stvorenstvo.

4. Ohlásenie kerygmy v kontexte Encykliky *Laudato si*

V našich rukách je starostlivosť o planétu, je to dar od Boha, a to by sme si mali v plnej miere uvedomovať. My na to zabúdame, naša

zem je na mnohých miestach zdevastovaná. Naše svedomie je zaťažené sebeckým, chamtivosťou a ľahostajnosťou tak v medziludských vzťahoch ako aj vo vzťahu k prírode. Je teda potrebné, aby zaznel hlas, ktorý nás na to upozorní.

Svätý Otec František je tým hlasom, ktorý hovorí priamo, jasne a aktuálne. Veľmi mu záleží na tom, aby sme mali správne postoje voči všetkému stvoreniu, teda voči ľuďom i voči prírode.

V roku 2015 venoval svoju druhú encykliku „*Laudato si*“ práve starostlivosti o našu zem, ochranu prírody a životného prostredia. Encyklika je záväzný dokument Cirkvi.

Učiteľ ju ukáže žiakom, prípadne ju nechá kolovať a pokračuje.

Potom učiteľ položí vedľa obrazu zeme obrázok, ktorý nám bez slov pomôže správne pochopiť miesto človeka vo svete a jeho vzťah k prírode.

My kresťania sme k tomu vyzvaní ešte viac a naliehavejšie. Je to pre nás príležitosť obnoviť si **biblický pohľad na stvorenstvo. Biblický obraz sveta je záhrada, nie divočina. Táto záhrada vytvára ľudský domov a vyžaduje si starostlivosť. Človek a stvorenstvo sú vo vzťahu.**

4. Formácia svedomia

Svätý Otec František sa pripojil k členom iných cirkví, ktoré už niekoľko desaťročí mali 1. september ustanovený ako deň modlitieb za stvorenstvo. V nadväznosti na uvedenú encykliku Svätý Otec v roku 2015 vyhlásil 1. sep-

Katechézy

tember za Svetový deň modlitby za ochranu celého stvorenstva i v našej katolíckej Cirkvi a vyzval k modlitbe za stvorenstvo 34 dní, teda od 1. septembra do 4. októbra, kedy je spomienka sv. Františka Assiského, patróna životného prostredia.

Vo vyhlásení z roku 2015 pápež František píše: „Svetový deň modlitieb za starostlivosť o stvorenstvo ponúkne jednotlivým veriacim a spoločnostiam príležitosť potvrdiť naše:

- A. *osobné povolanie byť správcami stvorenstva,*
- B. *ďakovať Bohu za krásne diela jeho rúk, ktoré zveril do našej opatery a*
- C. *vyprosovať ochranu pre stvorenstvo*
- D. *ako aj odpustenie našich hriechov spáchaných proti svetu, v ktorom žijeme.“*

Pozvanie i odkaz Svätého Otca Františka si spoločne pozrieme vo videu: https://www.youtube.com/watch?time_continue=79&v=19v0A19DDXs.

Pozn. Text vo videu je s anglickými titulkami, preto ponúkame preklad:

Veriaci i neveriaci sa zhodujú, že naša zem je naše spoločné dedičstvo; ovocie ktorého má slúžiť všetkým. Dobre, ale čo sa deje s naším svetom, v ktorom žijeme? Vzťah medzi chudobou a krehkosťou našej planéty dáva požiadavku nájsť inú cestu riadenia ekonomiky a miery progresu, koncipovať nový spôsob života. Pretože potrebujeme cieľ, kto-

rý nás všetkých spojí.

Oslobodí z otroctva konzumizmu.

Tento mesiac vám predkladám špeciálnu ponuku:

Starajme sa dobre o stvorenstvo – dar, ktorý sme dostali zadarmo, aby sme ho zveľad'ovali a chránili pre ďalšie generácie.

Starajme sa o náš spoločný domov.

5. Aktivita žiakov – formulácie modlitby

Po skončení videa učiteľ hovorí: Vezmime si výzvu nášho pápeža k srdcu a spoločne si obnovme svoje povolanie byť správcami stvorenstva.

Rozdá im pracovné listy, na ktorých budú žiaci dopisovať nasledovné:

- A. Naše osobné kresťanské povolanie je byť správcom stvorenstva. Je to súčasť čnostného života a nie iba niečo nepodstatné (Laudato si, 217), preto prosíme, ďakujeme a odprosujeme:
PANE, STOJ PRI MNE V MOJOM KRESŤANSKOM POVOLANÍ A POMÁHAJ MI NAPREDOVAŤ V ČNOSTI...

- B. Ďakujme Bohu za krásne diela jeho rúk, ktoré zveril do našej opatery:
BOŽE, ĎAKUJEM ZA...

- C. Vyprosujme ochranu pre stvorenstvo:
PANE, PROSÍM ZA...

Katechézy

D. Vyprosujme odpustenie našich hriechov spáchaných proti svetu, v ktorom žijeme: ODPROSUJEM ZA...

.....
.....

Po ukončení práce žiaci prednesú svoje modlitby a po jednotlivých vetách ostatní odpovedajú prvou časťou zvolania (napr. Pane, stoj pri nás; Pane, ďakujeme ti; a pod.)

5. Aktivita

Učiteľ uvedie aktivitu nasledovne: Modlitbou sme pripravili srdce pre skutky. Teraz je našou úlohou urobiť rozhodný krok, čo môžeme urobiť pre zmenu v našom správaní a používaní dohier, ktoré máme.

Pápež František v encyklike „Laudato si“ hovorí, že je veľmi šľachetné vziať na seba úlohu starostlivosti o stvorenie malými každodennými skutkami.

Učiteľ rozdá žiakom pracovný list so zadaním úloh:

Do riadkov napíš konkrétne kroky, ako ty osobne môžeš pomôcť zachovať krásu našej zeme, ako sa môžeš pričiniť o spravovanie dohier.

- používanie plastických hmôt, papiera, jednorazových obalov

.....
.....

- spotreba vody (umývanie sa, kupovanie vody vo fľašiach)

.....
.....
.....

- triedenie odpadkov a ich zahadzovanie na verejných miestach

.....
.....

- varenie a nakupovanie rozumného množstva potravy (desiata, obed, jedlo, ktoré nezjem)

.....
.....

- starostlivé zaobchádzanie s ostatnými živými tvormi

.....
.....

- používanie verejnej dopravy alebo užívanie vlastného motorového vozidla spolu s viacerými ľuďmi

.....
.....

- vysádzanie stromov (aktívne prispieť k zveladeniu a starostlivosti o prírodu)

.....
.....

- vypínanie zbytočného svetla, či zariadení, ktoré nepoužívame

.....
.....

- ďalšie návrhy

.....
.....

Katechézy

ZÁVER:

1. Povzbudenie

Vo všetkom, čo v našich životoch prežívame, čo robíme, je s nami Boh. Boh je na každej jednej z našich ciest. Dôležité je, aby sme sa my priblížili k nemu, aby sme boli otvorení pre konanie dobra.

Preto nech tieto dni – od 1. septembra do 4. októbra – sú pre nás „Časom pre stvorenstvo“.

Keďže sme si premysleli a rozhodli sa ku konkrétnym krokom ako zmeniť náš postoj k veciam a ich používaniu, zostáva nám prosiť Pána Boha o to, aby sme vytrvali vo svojich predsavzatiach.

Nech sú naše skutky sprevádzané modlitbou a nech je naša modlitba sprevádzaná skutkami.

Učiteľ má pre každého žiaka vytlačenú modlitbu z encykliky *Laudato si*, ktorú sa môžu ešte spolu pomodliť, povzbudí ich k modlitbe doma a vyzve, aby si ju nalepili do svojich zošitov.

Modlitba za našu zem

Najvyšší Pane,
prítomný v celom vesmíre i v tom najmenšom z tvojich stvorení,
ty, ktorý svojou nežnosťou zahrnuješ všetko, čo existuje,
vlej do nás silu svojej lásky, aby sme sa starali o život a krásu.
Zaplav nás pokojom, aby sme žili ako bratia a sestry a nikomu neškodili.
Otec chudobných, pomôž nám vyslobodiť tých, ktorí sú na tejto zemi opustení a zabudnutí a ktorí sú v tvojich očiach tak veľmi vzácní.
Ozdrav náš život, aby sme chránili svet a nepustošili ho,
aby sme rozsievali krásu, a nie znečistenie a skazu.
Dotkni sa srdca tých, ktorí hľadajú iba výhody na úkor chudobných a tejto zeme.
Nauč nás objavovať hodnotu každej veci, kontemplovať s úžasom a uvedomiť si, že na našej ceste k tvojmu nekonečnému svetlu sme hlboko spojení so všetkými stvoreniami.
Vďaka, že si s nami po všetky dni.
Posilňuj nás, prosíme, v našom boji za spravodlivosť, lásku a pokoj.
(z encykliky *Laudato si*, 246)

Katechézy

Príloha č. 1

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetky diela Pánove,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, nebesá,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetky vody, ktoré sú nad
nebom, chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, slnko a mesiac,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, hviezdy na nebi,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetok dážď a rosa,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetky vetry,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, oheň a horúčosť,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, zima a horúčosť,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, rosa a mráz,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, mráz a zima,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, ľad a sneh,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, noci a dni,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, svetlo a tma,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, blesky a oblaky,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobroreč Pánovi, zem,
chváľ a vyvyšuj ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, vrchy a kopce,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetky plody zeme,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, pramene,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, moria a rieky,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, veľryby a všetko, čo sa
hmýri vo vode, chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetky vtáčky neba,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, všetka divina a zvieratá,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Dobrorečte Pánovi, synovia človeka,
chváľte a vyvyšujte ho naveky!

✂ -----

Katechézy

Príloha č. 2

Zem je darom

SPRACOVALA: KLÁRA SOŤANOVÁ

Cielová skupina: 1. stupeň ZŠ

Ciele vyučovacej hodiny:

Kognitívny:

- Zdôvodniť, že zem bola stvorená pre človeka.
- Zdôvodniť, prečo je potrebné rozumne používať dary stvorenia.

Afektívny:

- Chápať, že tento dar je potrebné múdro používať a ďakovať zaň.
-

Pomôcky:

multimediálny projektor, prezentácia „Pieseň slnka“ na www.dkuspis.sk, osemsmerovka, obrázky predstavujúce krásu prírody – napr. z nástenných kalendárov, Sväté písmo do každej lavice, karty s nápisom: Keď dostanem darček, tak – pre každú skupinu, obraz zeme, rôznofarebné papiere A5 pre každého žiaka na obkreslenie ruky, modlitba za našu Zem.

Metódy:

multimediálna prezentácia prepojená s modlitbou, reč obrazu, riešenie osemsmerovky, dopisovanie nedokončených viet.

Úvod

1. Motivácia

Pred začiatkom katechézy zavesíme alebo položíme na rôzne miesta triedy obrázky predstavujúce krásu prírody. Svoju činnosť môže komentovať: Dnes si v triede urobíme iné prostredie...

2. Modlitba

Aj dnešná modlitba bude trochu iná ako inokedy. Pozrieme si prezentáciu, v tichosti si prečítame text ku snímke a potom budeme všetci spoločne opakovať ako je v modlitbách veriach: Ďakujeme ti, Pane.

Katechézy

3. Opakovanie

Pripomeňme si základné informácie o diele stvorenia. Dnes vás chcem pozvať k tomu, aby ste sa zamysleli nad otázkou: Prečo Boh stvoril zem. Správnu odpoveď sa dozvieme, ak vyriešime osemsmerovku.

Každý z vás si vyberie jedno slovo, nájde ho v osemsmerovke a zvýrazní.

Slová: nebo, zem, pustá, prázdna, tma, Duch Boží, svetlo, deň, noc, slnko, mesiac, obloha, súš, more, tráva, rastliny, stromy, ovocie, ryby, vtáky, zver.

Žiaci hovoria slová, ktoré postupne zapisujú do krížovky. Na záver nám ostali písmená, ktoré sú odpoveďou na našu otázku. Zistili sme: BOH STVORIL SVET, ABY HO DAL ČLOVEKU.

R	S	D	B	O	Ž	Í	B	O	C
A	L	U	H	V	S	D	E	Ň	A
S	N	C	A	O	T	V	O	C	I
T	K	H	N	C	Z	R	I	O	S
L	O	L	D	I	E	Y	S	N	E
I	R	V	Z	E	M	O	R	E	M
N	E	T	Á	O	E	T	V	B	A
Y	V	R	R	B	Y	H	T	O	S
O	Z	Á	P	U	S	T	Á	D	Ú
A	S	V	E	T	L	O	K	L	Š
T	M	A	Č	L	O	R	Y	B	Y
V	O	B	L	O	H	A	E	K	U

Katechézy

Hlavná časť

1. Práca s biblickým textom

Porovnajme si túto pravdu s tým, čo sa o stvorení píše vo Svätom písme.

Gen 1,28–30 – text číta vybraný žiak

Boh ich požehnal a povedal im: „Plodte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a pahnújte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi!“

Potom Boh povedal: „Hľa, dávam vám všetky rastliny s plodom semena na povrchu celej zeme a všetky stromy, majúce plody, v ktorých je ich semeno: nech sú vám za pokrm! Všetkým zverom zeme a všetkému vtáctvu neba i všetkému, čo sa hýbe na zemi, v čom je dych života, (dávam) všetku zelenú trávu.“ A stalo sa tak.

Zhrnutie: Ako vidíte z prezentovaného textu, Boh stvoril Zem a urobil to pre človeka. Môžeme teda napísať tému dnešnej hodiny „Zem je dar“.

2. Formácia

Už ste mnohokrát dostali rôzne dary. Pozrime sa na situáciu, keď dostaneme dar, čo potom urobíme, ako sa správame, čo robíme s darom?

Učiteľ rozdá karty s nedokončenou ve-

tou a každý žiak dopíše vetu podľa vlastného uváženia.

Keď dostanem darček, tak...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Na záver žiaci zavesia karty na tabuľu, učiteľ prečíta niektoré výroky a zhrnie výpovede.

3. Kerygma

Keď dostaneme dar, mali by sme samozrejme darcovi hneď na začiatku poďakovať, ako ste to mnohí uviedli a potom ho rozumne používať, aby nám dar mohol slúžiť čo najdlhšie. V prípade daru zeme musíme pamätať na to, že **Boh dáva tento dar každej ľudskej bytosti v každej generácii. Jeho snahou je, aby každý človek, ktorý žije na tomto svete mal príležitosť zažiť na zemi jej krásu** tak, ako bola stvorená, nie iba v jej deformovanej podobe, ktorá ma niekedy tak málo z pôvodnej krásy. Preto tento dar zeme má rešpektovať celé stvorenie.

Katechézy

Zem je darom

Záver

1. Aktualizácia a modlitba

Podľa množstva času navrhujeme priebeh modlitby nasledovne: My kresťania, nemôžeme zabudnúť na vďakyvdanie nielen dnes, ale každý deň. Učiteľ vyberie jednu z nasledujúcich možností:

1. Žiaci dostanú pokyn, aby sa prešli po triede a postavili ku obrázku, ktorý sa im najviac páčil. V skupinách, ktoré sa vytvorili pri jednotlivých obrázkoch, napíšu modlitbu vďakyvdania za dielo stvorenia, ktoré je na ňom uvedené. Táto modlitba zaznie spoločne na záver hodiny.
2. Učiteľ rozdá malé obrázky prírody a žiaci spontánne tvoria modlitbu na konci hodiny a za domácu úlohu napíšu túto modlitbu do zošitov.
3. Všetky deti si na papier A5 obkreslia svoju ruku. Učiteľ zopakuje obsah textu z časti 3., ktorá je zvýraznená (Boh dáva dar zeme...) a vyzve žiakov, aby do ruky napísali poďakovanie za krásu a dary zeme a vyjadrili túžbu po tom, aby naša zem slúžila vo svojej kráse i ďalším generáciám a bola pre nich darom. Potom prídu na miesto, kde leží farebný obraz zeme, prečítajú modlitbu a ukladajú okolo obrazu.
4. Učiteľ rozdelí žiakom modlitbu za našu Zem a žiaci sa ju po strofách postupne pomodlia.

Modlitba

za našu

Zem

Katechézy

Modlitba za našu zem

Všemohúci Bože, prítomný v celom vesmíre
i v tom najmenšom zo svojich tvorov,
ty zahrňuješ svojou nehou všetko, čo existuje,
vlej nám silu svojej lásky, aby sme chránili život a krásu.
Zaplav nás pokojom, aby sme žili ako bratia a sestry
a nikomu neškodili.

Bože chudobných, pomáhaj nám vyslobodzovať opustených
a zabudnutých tejto zeme,
ktorí majú v tvojich očiach tak veľkú hodnotu.

Uzdrav náš život, aby sme chránili svet a nedrancovali ho,
aby sme zasievali krásu a nie znečistenie a skazu.

Dotkni sa srdc tých, ktorí hľadajú iba výhody na úkor chudobných zeme.

Nauč nás objavovať hodnotu každej veci,
s úžasom kontemplovať a uznávať,
že sme na našej ceste k tvojmu nekonečnému svetlu
hlboko zjednotení so všetkými tvormi.

Ďakujeme ti, že si s nami po všetky dni.

Prosíme ťa, posilňuj nás v našom úsilí o spravodlivosť, lásku a mier.

Ohlasujeme krísta ako misionári

SPRACOVALA: KLÁRA SOĽANOVÁ

Cieľová skupina: katechéza pre mládež

Ciele:

Kognitívny:

- Zdôvodniť misijné poslanie Cirkvi.

Afektívny:

- Uznať potrebu osobnej účasti na misijnej práci Cirkvi.

Psychomotorický:

- Využiť možnosti krstného poslanca oznamovať radostnú zvesť o vykúpení.
-

Pomôcky:

pracovné textové listy, biblické texty s obrazom, webové stránky www.misijnediela.sk.

Metódy:

rozbor textu piesne, rozbor textu apoštolskej exhortácie, porovnávanie dvoch textov, porozumenie biblického textu a prepojenie na obraz, diskusia, skupinová práca.

Úvod

1. Motivácia – pomocou piesne

Nahrávka: [link](#)

Text a akordy: [link](#)

1. Viera silnie, keď je daná iným.
Pán nás volá ku svedectvám denným.
Žíme sväto, buďme Bohu verní,
stretíme ho v ľuďoch každodenných.
R. Pokrstení a poslaní dávať Lásku celej Zemi.
Pokrstení a poslaní šíriť Svetlo medzi ľuďmi.

Katechézy

2. Nádej žije, poslaná je všetkým,
Pán zvíťazil nad smrťou naveky.
Ak uveríš, víťazstvo máš,
vzkriesenie je Ježiš Mesiáš!

3. Kríž víta svet a spája ľudí,
kríž je znak, čo nás prebudí.
Križ objíma každého z nás,
kríž otvára srdcia pre druhých..

4. Viera silnie, keď je daná iným.
Pán nás volá ku svedectvám denným.
Chod'te do celého sveta
a ohlasujte Evanjelium.

Po vypočutí piesne odpovedať na nasledujúce otázky:

1. Ktoré čnosti sa spomínali v piesni? (viera, nádej, láska)
2. Ktoré sviatosti sa spomínali v piesni? (krst)
3. Ktorá veta vyjadrovala veľkonočné poslanstvo? (Pán zvíťazil nad smrťou naveky.)
4. Ktorá myšlienka hovorila o misijnom poslaní Cirkvi? (Chod'te do celého sveta a ohlasujte Evanjelium.)
5. Komu bola adresovaná táto veta? (Nám všetkým, ktorí sme prijali Krista a sme pokrstení.)

Hlavná časť

1. Práca s textom – porovnávanie a hľadanie súvislosti

Každá skupina dostane text celej piesne a časť textu z apoštolskej exhortácie Evangeliu Gaudium č. 120. Po prečítaní textu exhortácie a textu piesne hľadá významovo podobný text a zhodné frázy podčiarkne.

Skupina 1.

Cirkev má misionársky charakter: je spoločenstvom, ktoré ohlasuje vieru tým, ktorí Krista ešte nepoznali. Keďže celé spoločenstvo a veriaci jednotlivci sú, ako opísal pápež František, „misijnými učeníkmi“. Vďaka krstu sa každý člen Božieho ľudu stáva učeníkom misionárom (porov. Mt 28, 19).

Skupina 2.

Každý pokrstený, nech už má akúkoľvek úlohu v Cirkvi a stojí na ktoromkoľvek stupni poznania svojej viery, je **aktívnym protagonistom evanjelizácie;** bolo by nesprávne predstavovať si evanjelizáciu ako aktivitu, ktorá prináleží len niekoľkým kvalifikovaným veriacim, zatiaľ čo zvyšok veriaceho ľudu by mal byť iba prijímateľom ich činnosti.

Skupina 3.

Nová evanjelizácia si vyžaduje nové zaangažovanie každého z pokrstených. Toto presved-

Katechézy

čenie sa stáva **výzvou adresovanou každému kresťanovi**, aby sa nikto nevzdával svojej úlohy hlásať evanjelium, pretože od okamihu, keď niekto osobne zakúsil Božiu zachraňujúcu lásku, nepotrebuje veľa času na prípravu, aby mohol ísť a hlásať; nemôže predsa čakať na prednášky a dlhé vysvetľovania.

Skupina 4.

Každý **kresťan je misionárom v tej miere, v akej sa stretol s láskou Boha v Ježišovi Kristovi**; nehovorme už, že sme „učenici“ a „misionári“, ale že vždy sme „učenici misionári“ (Evangelií Gaudium č. 120).

Po ukončení práce každá skupina predsta-

ví svoje výsledky nasledovne: na viditeľnom mieste máme umiestnený dostatočne veľký text piesne a vedľa neho text Apoštolskej exhortácie. Zástupca skupiny predstaví súvislosti dvoch textov a farebne zvýrazní. Každá skupina použije inú farbu.

2. Ohlásenie kerygmy

Potom učiteľ uvedie evanjeliové texty ohlásením kerygmy, ako **Kristus sám hovorí o misijnom poslaní Cirkvi a ako sú jeho slová aktuálne pre každého kresťana**. O tom sa dozvieme po prečítaní evanjeliových pasáží. Po prečítaní biblického textu žiaci odpovedajú na pripravené otázky.

Katechézy

3. Práca s biblickým textom

Skupina 1.

Ježiš poslaný kázať evanjelium (Lk 4, 14–21)
Ježiš sa v sile Ducha vrátil do Galiley a chýr o ňom sa rozniesol po celom kraji. Učil v ich synagógach a všetci ho oslavovali. Prišiel aj do Nazareta, kde vyrástol. Podľa svojho zvyku vošiel v sobotu do synagógy a vstal, aby čítal. Podali mu knihu proroka Izaiáša. Keď knihu rozvinul, našiel miesto, kde bolo napísané: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok.“

Potom knihu zvinul, vrátil ju sluhovi a sadol si. Oči všetkých v synagóge sa upreli na neho. A on im začal hovoriť: „Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli.“

1. Čo urobil Ježiš v Galilei?
2. Na aký účel poslal Boh svojho Syna na svet?
3. Akú misiu prijal Ježiš na splnenie svojho poslania?

Katechézy

Skupina 2.

Ježiš volá apoštolov, aby kázali evanjelium (Mt 10,1-7)

Zvolal svojich dvanástich učeníkov a dal im moc nad nečistými duchmi, aby ich vyhánali a uzdravovali každý neuh a každú chorobu. A toto sú mená dvanástich apoštolov: prvý Šimon, zvaný Peter, a jeho brat Ondrej, Jakub Zebedejov a jeho brat Ján, Filip a Bartolomej, Tomáš a mýtnik Matúš, Jakub Alfejov a Tadeáš, Šimon Kananejský a Judáš Iškariotský, ktorý ho potom zradil. Týchto Dvanástich Ježiš vyslal a prikázal im: „K pohanom nezabočujte a do samarijských miest nevchádzajte. Chod'te radšej k ovciam strateným z domu Izraela! Chod'te a hlásajte: „Priblížilo sa nebeské kráľovstvo.“

1. Prečo Ježiš povolal apoštolov?
2. Akú úlohu dostali učeníci?
3. Aký bol obsah správy, ktorú kázali?

Katechézy

Skupina 3.

**Ježiš pošle svojich učeníkov, kam chcel ísť
(Lk 10, 1–9)**

Potom si Pán vyvolil iných sedemdesiatich dvoch a po dvoch ich poslal pred sebou do každého mesta a na každé miesto, kam sa sám chystal ísť. A povedal im: „Žatva je veľká, ale robotníkov málo. Preto proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu! Chod'te! Hľa, posielam vás ako baránkov medzi vlkov. Nenoste mešec ani kapsu, ani obuv a cestou nikoho nepozdravujte! Keď vojdete do niektorého domu, najprv povedzte: »Pokoju tomuto domu!« Ak tam bude syn pokoja, váš pokoj na ňom spočívaj; ak nie, vráti sa k vám. V tom dome potom ostan'te, jedzte a pite, čo majú, lebo robotník si zaslúži svoju mzdu. Neprechádzajte z domu

do domu! A keď prídete do niektorého mesta a prijmú vás, jedzte, čo vám predložia, uzdravujte chorých, čo sú v ňom, a povedzte im: „Priblížilo sa k vám Božie kráľovstvo.“

1. Akou misiou Kristus poveril 72 učeníkov?
2. Aký bol obsah správy, ktorú učeníci hlásali?
3. Za čo by sa mali učeníci modliť?

Katechézy

Skupina 4.

Ježiš posielal svojich učeníkov na koniec sveta (Mt 28, 16-20)

Jedenásti učeníci odišli do Galiley na vrch, kam im Ježiš rozkázal. Keď ho uvideli, klaňali sa mu, no niektorí pochybovali. Ježiš pristúpil k nim a povedal im: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“

1. Kedy sa odohrala udalosť rozlúčky s učeníkmi, ktorá je opísaná u sv. Matúša?
2. Akú úlohu zveril Kristus svojim učeníkom?
3. Ako znie „misijný príkaz“?

Katechézy

Práca v skupinách trvá 5-7 minút. Po uplynutí času učiteľ požiada žiakov, aby odpovedali na otázky. Najprv stručne charakterizujú (predstavujú) biblický text, s ktorým pracovali a potom odpovede na otázky zapíšu na tabuľu (heslovite).

4. Činnosť žiakov

Žiaci syntetizujú výsledky predstavenej práce. Texty poukazujú na Ježišovo poslanie:

1. Ježiša, ktorého poslal nebeský Otec, aby sa stal Spasiteľom všetkých ľudí. On je „cesta, pravda a život“ (pozri Jn 14,6). Ježišovým poslaním je kázať evanjelium a zjavovať Božiu spásanosnú lásku k ľuďom (pozri Jn 3, 16-17).
2. Ježiš sa delí o svoje poslanie so svojimi učeníkmi. Vyberá si dvanásť a poveruje ich úlohou kázať evanjelium. Pomaly v nich dozrieva viera, ktorú odovzdávajú ostatným.
3. Ježiš tiež posielal 72 učeníkov na evanjelizačnú misiu „tam, kam chcel ísť“. Učeníci mali kázať evanjelium, potvrdzovať ho znameniami a pripravovať tak cestu pre samotného Krista. Kristovi učeníci sú vybavení charizmami – mocou v službe Krista, ktoré im pomáhajú plniť poslanie.
4. Keď sa Ježiš po splnení svojho poslania vrátil do Otcovho domu, požehnal apoštolom a dal im „misijný mandát“. Majú opustiť Jeruzalem a ísť ohlasovať evanjelium k iným národom. Majú učiť a krstiť

– „robiť učeníkov“. Sú to misionárski učeníci. Tento mandát misie neskončil smrťou apoštolov. Je to úloha katolíckej Cirkvi. Preto nám pápež František pripomenul, že všetci v Cirkvi sú „misionárski učeníci“.

5. Formácia

Sme zvyknutí identifikovať „mandát misie“ s kňazmi, rehol'nými sestrami alebo laikmi, ktorí pokračujú v misiách vo vzdialených krajinách. Zabúdame, že sme tiež misionármi. Kristus nám zveril čestnú povinnosť starať sa o misie.

Každý z nás je poslaný Kristom a je zodpovedný za kázanie evanjelia. Táto povinnosť vyplýva z krstu a sviatosti birmovania. Dá sa povedať, že krst a sviatosť birmovania sú „misijné sviatosti“ – zaväzujú k misijnej službe a dovoľujú ju.

6. Diskusia

Učiteľ sa pokúsi viesť diskusiu na túto tému:

- Ako môžeme „ohlasovať Krista spolu s misionármi“?
- Ako môžeme naplniť „mandát misie“?

Záver

1. Zhrnutie a spätná väzba

Na záver učiteľ kladie otázky žiakom, ktoré sú spätnou väzbou na pochopenie a prehĺbenie danej témy. Otázky sú formulované tak, aby

Katechézy

žiaci mohli odpovedať, že Kristus dal príkaz k misijnej práci, že misie sú spoločnou záležitosťou všetkých veriacich v Cirkvi a že sú rôzne formy misijnej práce. Stojí za to použiť príklad túžby po misijnej službe a jej naplnenia v živote sv. Terézie z Lisieux. Možno poukázať na jej dielo Dejiny duše a nájsť a prečítať text, ktorý svedčí o jej misionárskom zanítení a pripomenúť, že Cirkev ju vyhlásila za patrónku misií. Zároveň na príklade sv. Terézie z Lisieux možno vyzdvihnúť úlohu modlitby za misionárov a vzbudiť v žiakoch záujem o spoznanie života niektorých misionárov.

2. Modlitba

Pripomenieme, že v tomto roku Svätý Otec František vyhlásil celý mesiac október za Mimoriadny misijný mesiac a ponúkal nám pri tejto príležitosti i modlitbu, ktorú sa spolu pomodlime.

Modlitba Mimoriadneho misijného mesiaca október 2019

Nebeský Otče, keď tvoj Syn, náš Pán Ježiš Kristus, vstal z mŕtvych, odovzdal svojim učeníkom dôležité poslanie: „Chod'te teda a robte mi učeníkov z ľudí všetkých národov.“

Pripomínaš nám, že mocou krstu máme účasť na misijnom poslaní Cirkvi a nesieme za ňu zodpovednosť. Daj nám dary Ducha Svätého, aby sme s odvahou a rozhodnosťou svedčili o evanjeliu.

Poslanie, ktoré zveril Ježiš Kristus svojej Cirkvi, nie je ešte zavŕšené, preto ťa prosíme o nové myšlienky a účinné formy, ako prinášať do dnešného sveta život a svetlo.

Pomôž nám, nech všetky národy zakúsia spasiteľnú lásku a milosrdenstvo Ježiša Krista, ktorý s tebou žije a kraluje v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov. Amen.

Pápež František

3. Domáca úloha

Žiaci majú prečítať zaujímavé príbehy misionárov na ponúknutých webových stránkach, napr. www.misijnediela.sk.

Ponuka

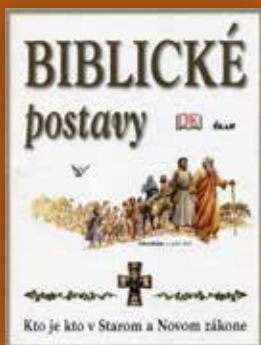

Biblia

sprievodca životom pre deti

Aktuálna publikácia chce hlavne deťom priblížiť primeranou formou základné state Starého a Nového zákona, ktoré nie sú prerobované, ale prevzaté z oficiálneho vydania Svätého písma. Účinnosť danej formy spočíva na pozornom čítaní biblického úryvku, jeho pochopení, ďalej v modlitbe nad odkazom Božieho slova a nakoniec na podnetoch k rozhovoru alebo k činnosti v duchu slov. Publikácia je obohatená vhodnými ilustráciami.

Cena: € 15,50

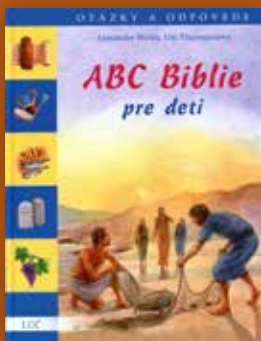

Biblické postavy

Stephen Motyer

Kniha predstavuje stovky najdôležitejších postáv, o ktorých sa zmieňuje Biblia. Aby nebola narušená obsahová línia Biblie, postavy sa objavujú v časovej postupnosti a sú rozdelené do skupín podľa tém, napr. praotcovia, obdobie sudcov, dvanásť učeníkov a pod. Pri každom mene sa uvádzajú odkazy na knihu a číslo kapitoly v Biblii, kde sa tá-ktorá postava spomína, aby si čitateľ mohol v Biblii vyhľadať príslušné texty. Pri každom mene je uvedený aj jeho význam, hoci názory znalcov na skutočný výklad niektorých mien môžu byť odlišné.

Cena: € 9,50

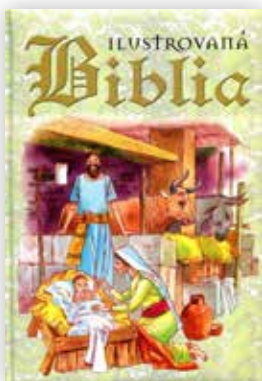
ABC Biblie pre deti

Alexander Weihs, Ute Thönissenová

Ktoré prikázani sú v Starom zákone? Aké rastliny a zvieratá sa nachádzajú v Biblii? Čo znamená zmŕtvychvstanie? Deti sa formou otázok a odpovedí dozvedia najzákladnejšie poznatky o celom Svätom písme a tiež jednotlivo o Starom a Novom zákone. Kniha je výbornou pomôckou pre deti na prvé zoznámenie sa so Svätým písmom a tiež pri príprave na prvé sväté prijímanie. Vydavateľstvo Lúč ju ponúka ako preklad podľa nemeckého originálu. Kniha má cirkevné schválenie.

Cena: € 9,50

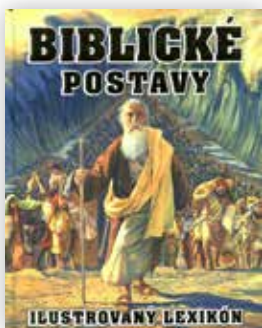
Ponuka

Ilustrovaná Biblia

V ilustrovanej Biblii znova ožívajú postavy ako Adam a Eva, Kain a Ábel, Samson a Dalila, Dávid a Goliáš, Jozef a Mária, Ján Krstiteľ, Ježiš Kristus a jeho učeníci. Ich nezabudnuteľné príbehy ukazujú cestu k múdrosti, láske a poznaniu nielen detským čitateľom, ale zostávajú trvalým zdrojom poučenia pre celú rodinu. Ponúka 71 príbehov zo SZ, 61 príbehov z NZ, farebné ilustrácie rastlín, zvierat, ľudí a miest z biblickej krajiny.

Cena: € 11,50

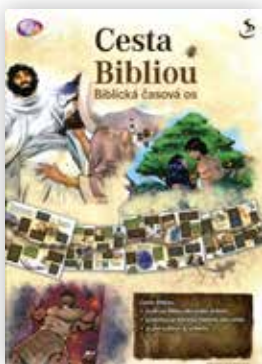

Biblické postavy

ilustrovaný lexikón

Je praktickým pomocníkom pre všetkých zvedavých mladých čitateľov (a ich rodičov), ktorí sa chcú zoznámiť s postavami a príbehmi jednej z najdôležitejších kníh, aké kedy boli napísané. Sprievodca prináša viac ako 90 profilov vodcov, patriarchov, sudcov, prorokov, apoštolov a ďalších kľúčových postáv Starej a Novej zmluvy. Text knihy vychádza z ekumenického prekladu Písma dopĺňajú citáty z Biblie, rôzne zaujímavosti a vysvetlivky, ako aj množstvo pôsobivých ilustrácií.

Cena: € 13,00

Cesta Bibliou

Biblická časová os

John Grayston

Pomôže mladým ľuďom porozumieť veľkému príbehu Biblie, vnímať ho ako jeden príbeh a nie ako izolované časti histórie, ktoré majú problém prepojiť. Pomocou ilustrácií, textu a časovej osi môžu mladí ľudia spoznať Boží plán spásy. Časovú os tvorí 16-stránkový plagát. Súčasťou je návrh aktivít na používanie časovej osi pri práci s Bibliou.

Cena: € 8,50

Ponuka

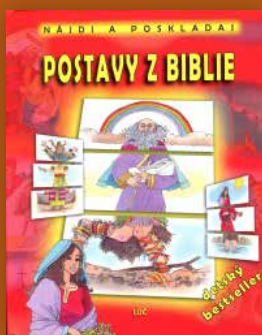

Každodenný život v Ježišovej dobe

Miriam Feinbergová Vamoshová

Výstižný stručný text a množstvo živých originálnych ilustrácií, fotografií a máp vtiahnu čitateľa do každodenného života ľudí Nového zákona. Spozná zvyklosti života v meste i na vidieku, má možnosť zoznámiť sa s Jeruzalemským chrámom, kráľovskými palácami, synagógou, prácou povolání ako sú: lekár, učiteľ, rybár, pastier, tesár, kováč. Toto dielo, ktoré približuje významnú dobu je vhodné pre ľudí každého veku.

Cena: € 8,00

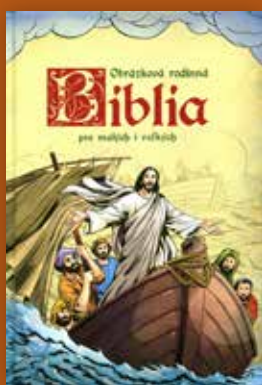

Postavy z Biblie

nájdí a poskladaj

V knihe sa nachádzajú viaceré postavy Starého i Nového zákona. Každá dvojstránka predstavuje jednu z nich. Tvorivosť spočíva v tom, že jednotlivé stránky sú rozdelené na tri časti. Biblickú postavu na ľavej strane je potrebné najprv zložiť z uvedených častí. Až potom sa objaví i na pravej strane kompletný pútavý príbeh o biblickej postave. Kniha je určená deťom od 5 rokov.

Cena: € 5,00

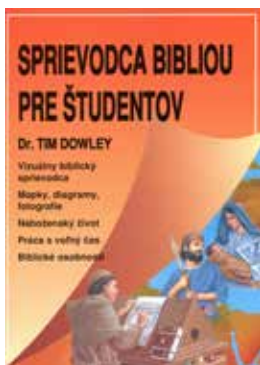

Biblia pre malých i veľkých

Neustále hľadáme a skúmame zdroj šťastia a možno práve preto sme si nevšimli, že už viac ako dvetisíc rokov ho máme priamo pred sebou. Biblia nám ako kompas ukazuje tú správnu cestu. Prostredníctvom príbehov sa oboznámime s dávnymi časmi a s každodenným životom ľudí v nich žijúcich. Ježišov život a jeho dielo nám ozrejmia Božiu lásku, ktorou pristupoval a dodnes pristupuje k človeku.

Cena: € 10,50

Ponuka

Sprievodca Bibliou pre študentov

Kniha je vizuálnym biblickým sprievodcom, ponúka mapky, diagramy, fotografie, oboznamuje s náboženským životom za Ježišových čias, približuje spôsob života a práce a biblické osobnosti.

Kniha patrí k základným pomôckam učiteľa náboženstva v škole vo všetkých ročníkoch náboženstva.

Cena: € 2,00

Hry trochu jinak

Lesley Pinchbecková

Ako môžeme deťom priblížiť zásadné biblické témy zábavným a inšpirujúcim spôsobom? Zbierka tematických hier (147 hier s návodom) od skúsenej pracovníčky s deťmi doplní biblické stretnutia pre deti vo veku od 9 do 13 rokov. Hry a súťaže pomáhajú deťom, aby si jednotlivé témy a pojmy lepšie predstavili, prežili si ich na vlastnej koži a porozumeli im.

Cena: € 7,50

DIECÉZNY
KATECHETICKÝ
ÚRAD Spišskej diecézy

